

ارزیابی صلاحیت مربیان و استادکاران در آموزش همراه با تولید در خارج از مرکز کار دانش

مهدی سبحانی نژاد^۱، امیر رضا تژدان^۲

تاریخ پذیرش: ۹۴/۸/۲۰

تاریخ ویرایش: ۹۴/۲/۲

تاریخ دریافت: ۹۳/۱۱/۱۸

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، ارزیابی صلاحیت‌های مربیان و استادکاران «آموزش همراه با تولید» در خارج از مرکز کار دانش استان کرمانشاه بود. روش این پژوهش، توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه پژوهشی، شامل ۲۰ نفر از مدیران و کارشناسان آموزش و پرورش استان کرمانشاه و نیز ۱۳۵ نفر از هنرجویان خارج از مرکز کار دانش بود. با توجه به جدول کرجسی و مورگان، ۱۹ نفر از گروه اول و ۱۰۲ نفر از گروه دوم، حسب برآورد آماری به روش طبقه‌ای تصادفی، به عنوان نمونه انتخاب گردید. جهت تهیه ابزار پژوهش، سه بعد صلاحیت‌های (۱) شخصی، (۲) تخصصی- حرفه‌ای (با مؤلفه‌های دانش، بینش و توانش یا مهارت) و (۳) اخلاقی- اعتقادی (با مؤلفه‌های وجدان کاری، توسعه توانمندی، اعتدال اجتماعی، روابط اجتماعی، انضباط اداری و ایمان درونی) طبقه‌بندی شد. سپس، بر اساس آن، پرسشنامه‌های متناسب با شرایط پاسخ‌گویان تهیه گردید. پس از تحلیل توصیفی و استنباطی، نتایج تحقیق نشان داد میانگین کل صلاحیت‌های سه‌گانه مورد بررسی، در حد زیاد و معنادار است. همچنین، در بعد صلاحیت‌های شخصی، تمامی گویه‌ها معنادار بود، ولی در دو بعد صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای، گویه‌های مربوط به استفاده از شیوه‌های مناسب تدریس، تهیه نقشه کار مناسب، اطلاعات به روز از نشریات و مقاله‌ها، به کارگیری کامپیوتر و نرم‌افزارهای مرتبط با مهارت‌آموزی و نیز، در بعد صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی، گویه‌های همکاری با مشاوران مدارس، تلاش در ارتقاء و به‌روز نمودن دانش و مهارت خود و دیگران، مبادله دانش و اطلاعات حرفه‌ای، توجه به تفاوت‌ها و نیازهای فردی دانش‌آموزان، گزارش مسائل انضباطی دانش‌آموزان، مطالعه و رعایت بخش نامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و استانداردها، از دید پاسخ‌گویان در حد متوسط یا کمتر از متوسط بود.

کلیدواژه‌ها: صلاحیت، مربیان، استادکاران، آموزش همراه با تولید.

مقدمه

در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، علاوه بر ایجاد گرایش‌ها، لازم است دانش‌آموزان، مهارت‌های مورد نیاز بازار کار را نیز کسب کنند، زیرا هدف اصلی مدارس فنی (هنرستان‌ها)، تربیت تکنسین برای کار در صنایع مختلف است (بهبهانی، ۲۰۱۰).

۱- نویسنده مسئول) دانشیار رشته برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه شاهد تهران. sobhaninejad@shahed.ac.ir

۲- کارشناس ارشد برنامه‌ریزی آموزشی، دانشگاه شاهد تهران. eng.tazhdan@gmail.com

بنابراین، باید بین نظام‌های آموزشی و بخش صنعت، خدمات و کشاورزی، همکاری‌های بیشتری صورت گیرد.

از راهکارهای ارتباط آموزش با بازار کار، آموزش همراه با تولید است، که به آموزش در محیط‌های تولیدی مربوط می‌شود. تولید ممکن است یا در مؤسسه آموزشی و یا در مکانی خارج از آن صورت گیرد (بیرولیت، ۱۹۹۴). این شیوه حرفه‌آموزی در کشورهایمانند آلمان، استرالیا و سوییس عمومیت دارد (کینگ و پالمر، ۲۰۱۰، ص ۱۳۵). به عنوان نمونه، در چین، برخی از مدارس، تولید را در ساختمان‌های خود راه انداخته‌اند و در آلمان، کارآموزی به صورت نظام دوگانه، یعنی حضور پاره‌وقت دانش آموز در مدرسه و محیط کار، اجرا می‌شود. این شیوه، شیوه‌ای از حرفه‌آموزی است که با دوره تناوب منظم، مدارس فنی و حرفه‌ای را با تشکیلات اقتصادی، پیوند می‌دهد. در این سیستم، آموزش به طور موازی در مدرسه و محیط کار صورت می‌گیرد. برای اجرای این آموزش، مؤسسات داوطلب تربیت کارآموز باید شرایطی داشته باشند. از جمله، باید دارای استادکاران با صلاحیت و تجهیزات و امکاناتی باشند که اجرای استاندارد مهارت‌ها را ممکن می‌سازد. قرارداد آموزشی بین کارآموز و مؤسسه تولیدی یا کارخانه، طی ضوابطی منعقد می‌گردد و کارآموز زیر نظر استادکار مربوطه مشغول به کار می‌شود. مسؤلیت کلی حرفه‌آموزی، به عهده فردی گواهینامه‌دار گذاشته می‌شود که دارای تخصص بالا در حرفه و نیز صلاحیت‌های تربیتی، اجرایی و اداری است (لوگلو، ۱۹۹۴). صلاحیت استادکاران از طریق تجربه عملی و آزمونی که برای همین منظور طراحی گردیده است، تعیین می‌گردد.

با مرور منابع معتبر موجود، می‌توان نتیجه گرفت که در ایران نیز حرفه‌آموزی همراه با تولید، ریشه در شیوه سنتی استاد-شاگردی دارد. تلاش استادکاران در تعلیم شاگردان و کوشش شاگردان در یادگیری و سرمشق قرار دادن فنون و شیوه زندگی استادکاران، به تدریج به تکامل این نظام آموزشی کمک کرده است. موروثی بودن شغل پدران از ویژگی‌های این نظام سنتی بوده است، به طوری که، شمار زیادی از صنعتکاران، هنر خود را از پدران فرا گرفته و آن را به فرزندان خود نیز منتقل کرده‌اند.

اکنون، شاخه آموزشی کاردانش در نظام آموزشی رسمی کشورمان در حال اجراست. این شاخه آموزشی، همچنان که از نامش پیداست، با تأکید بر پیوند علم و عمل به

وجود آمده و در آن، اهداف و شیوه های بیشتری مورد توجه قرار گرفته است که ارتباط بیشتری با محیط های واقعی کار دارد. بر این اساس، آموزش مهارت های کاردانش، غالباً با استفاده از امکانات خارج از محیط آموزشی (خارج از مرکز)، در محیط های واقعی کار، از جمله صنایع و مراکز خدماتی، صورت می پذیرد. آموزش های خارج از مرکز کاردانش که در محیط های تولیدی انجام می گیرد، از بسیاری جهات، با شیوه «حرفه آموزی همراه با تولید» شباهت دارد که اساس آن حرفه آموزی در محیط های تولیدی است. این شیوه، مستلزم قرارداد بین آموزش و پرورش و مراکز مذکور می باشد. در این شیوه، آموزش مهارت ها در مراکز مذکور، توسط استادکاران یا مربیان همان مراکز صورت می گیرد و نظارت مداوم، بر عهده آموزش و پرورش می باشد (آموزش و پرورش، ۱۳۸۸).

این نوع حرفه آموزی، در چارچوب آموزش های رسمی صورت می گیرد. بنابراین، آموزش مهارت ها نیز باید در راستای اهداف تربیتی کاردانش و نظام تربیتی کشور باشد، زیرا آموزش، تنها به معنای آماده سازی دانش آموز برای کار نیست (جانانان، ۱۳۸۰، ص ۶۳) خصوصاً، در تعلیم و تربیت کشور ما، پرورش انسان تک بعدی مطلوب نیست (ملکی، ۱۳۸۸، ص ۵۲). اما محیط تولیدی، از جنبه هایی با محیط های آموزشی متفاوت است و تطابق زیادی با هم ندارند. بنابراین، در چنین محیطی موفقیت و دستیابی به اهداف کاردانش، بیش از هر چیز به مربیان و استادکاران با صلاحیت (یونسکو، ۱۹۷۳) وابسته است، زیرا مربیان و استادکاران، همچون سایر معلمان، دارای نقش محوری در بهبود کیفیت آموزش (کارنوی، ۱۹۹۹) و اساسی ترین عامل ایجاد موفقیت هستند (شعبانی، ۱۳۷۱، ص ۱۳). در آموزش و پرورش، نمی توان به هیچ نوع موفقیت و نوآوری امیدوار بود مگر آنکه تغییرات کیفی مناسب در معلمان ایجاد شده باشد (رؤوف، ۱۳۷۱، ص ۱۱۰).

بر اساس دستورالعمل اجرایی کاردانش، مراکز آموزش مهارت، در جوار کارخانه ها و مؤسسات تولیدی و خدماتی می توانند مطابق استانداردهای وزارت کار و امور اجتماعی، علاوه بر مربیان آموزش دیده، حتی به شیوه استاد-شاگردی نیز به تربیت کارآموز همت گمارند. مشروط بر آنکه، فعالیت و نیاز آنها متناسب با برنامه های آموزشی باشد. بنابراین، دستگاه های مجری آموزش های خارج از مرکز می توانند جهت تأمین نیروی

انسانی (آموزشی) مورد نیاز خود، از کارشناسان، مربیان، استادکاران و حتی متخصصان و استادکاران فاقد مدرک نیز در آموزش مهارت‌ها بهره‌گیرند. به شرط آنکه، صلاحیت‌ها و توانایی‌های کافی برای تدریس داشته باشند (آموزش و پرورش، ۱۳۸۸، ص ۲۴۹). لذا، مربیان و استادکاران نیز مانند سایر معلمان باید همواره مورد ارزیابی قرار گیرند (بازرگان، ۱۳۸۳، ص ۶۵) و ارزیابی و بازسازی مداوم صلاحیت‌های آنان ضروری است (مورنو، ۲۰۰۷).

صلاحیت‌های مربیان و استادکاران باید در چارچوب استاندارد صلاحیت‌های معلمان فنی و حرفه‌ای و متناسب با سطوح آنها منظور گردد. به عنوان نمونه، بر اساس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای ایران، این سطوح به کمک مربی، سرمربی، مربی ارشد و استادمربی، طبقه بندی شده است. چنانچه گردز و ژائو (۲۰۰۶، ص ۱۳۰) نیز معتقدند، اگر چه معلمان فنی و حرفه‌ای در رشته‌های متفاوت تحصیل کرده‌اند، اما می‌توان صلاحیت‌های آنان را در چارچوب مشخصی قرارداد.

به طور کلی، مربیان و استادکاران، صرف نظر از این که در مدارس کار می‌کنند یا در واحدهای تولیدی، باید صلاحیت‌های لازم (از جمله صلاحیت‌های معلمی) را داشته باشند (سازمان جهانی کار، ۱۹۶۹). اغلب صلاحیت‌های مورد نیاز مربیان کارگاه، برای استادکاران واحدهای تولیدی نیز ضروری است. آنان باید دارای ویژگی‌هایی مانند ویژگی‌های فردی، حرفه‌ای، اخلاقی و کیفیت تدریس باشند (استولت، ۲۰۰۶). همچنین، علاوه بر داشتن صلاحیت‌های معلمی، دانش دست اول نسبت به دنیای واقعی کار را نیز داشته باشند (یونسکو، ۱۳۶۹). بر اساس سازمان جهانی کار (۱۹۶۹)، برخی از ویژگی‌های مربیان و استادکاران حرفه‌آموزی همراه با تولید عبارت است از:

- دوره‌های کامل کارآموزی را در رابطه با حرفه‌ای که آموزش می‌دهند، گذرانده باشند.

- سطح تحصیلات عمومی‌شان از کسانی که به آنان آموزش می‌دهند، بالاتر باشد.
- دوره‌های ویژه تربیت معلم را دیده باشند.
- در حرفه خود چندین سال تجربه کاری داشته باشند.
- ویژگی‌های شخصی معینی داشته باشند. ویژگی‌هایی مانند وحدت اخلاقی، علاقه و تفاهم با مردم، علاقه به تدریس و داشتن استعداد در آن.

بنابراین، با توجه به اهمیت آموزش فنی و حرفه‌ای در تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد، ارزشیابی به عنوان یکی از مؤثرترین شیوه‌ها، برای سنجش صلاحیت‌های مورد نیاز و بهبود کیفیت برنامه‌های آموزشی و تقویت جنبه‌های مثبت در رفع نارسایی‌ها، جهت ایجاد تحول و اصلاح عملکرد مربیان و استادکاران، باید مورد توجه بیشتر قرار گیرد (عبدالهی، ۱۳۹۰).

علاوه بر شرح وظایف، عهدنامه اخلاقی و صلاحیت‌هایی که در آیین نامه‌ها و مقررات مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای به آن اشاره شده است (ظهور و خلج، ۱۳۸۹)، برخی از صلاحیت‌ها و شیوه‌های ارزیابی در سایر منابع موجود و پژوهش‌های پیشین نیز دیده می‌شود که می‌تواند در ارزیابی صلاحیت‌های مربیان و استادکاران مورد استفاده قرار گیرد، از جمله:

عبدالهی (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان «طراحی نظام ارزشیابی عملکرد آموزشی مربیان آموزش فنی و حرفه‌ای»، مربیان را به عنوان یکی از ارکان اصلی مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای مورد توجه قرار داده و مهارت‌های مدیریتی و سازمان‌دهی محیط یادگیری، مهارت‌های عرضه مطالب در کارگاه و کلاس، مهارت‌های ارزشیابی یادگیری، دانش و مهارت‌های علمی، مهارت‌های طراحی یا برنامه‌ریزی تدریس، توانایی ایجاد انگیزه در فراگیران و مهارت‌های ارتباطی را به عنوان نقش‌ها و مسؤولیت‌های مربیان معرفی نموده است.

محمودی و همکاران (۱۳۸۸) در مقاله‌ای علمی-پژوهشی با عنوان «ارزیابی تدریس دبیران متوسطه بر اساس عوامل دهگانه فلندرز» در ارتباط با رشته‌های متوسطه نظری در شهر تبریز، به این نتیجه رسیدند که دبیران از شیوه‌های تدریس غیر مستقیم به میزان کم استفاده می‌کنند و در این رابطه، سابقه تدریس دبیران تأثیر ندارد. همچنین، در این پژوهش، بین تدریس غیر مستقیم و پیشرفت تحصیلی همبستگی معناداری مشاهده نشد، اما بین تدریس مستقیم و پیشرفت تحصیلی همبستگی منفی دیده شد.

دانش‌پژوه (۱۳۸۲) در پژوهشی با عنوان «ارزشیابی مهارت‌های حرفه‌ای معلمان دوره راهنمایی»، مهارت‌های حرفه‌ای معلمان را ارزشیابی کرد و میزان موفقیت آنان در تدریس را مورد سنجش قرار داد. یافته‌ها نشان داد که در برخی از راهکارهای تدریس، مانند فنون پرورش مهارت‌های عملی، نارسایی‌هایی وجود دارد. همچنین، معلمان مورد

بررسی، مطالب درسی را با زندگی واقعی دانش آموزان کمتر ربط می دهند و اغلب سعی می کنند محتوای برنامه را با روش های غیر فعال به ذهن دانش آموزان منتقل کنند.

آقائی (۱۳۸۶) در پژوهش خود تحت عنوان " بررسی ویژگی های شخصی و حرفه ای معلمان مدارس آینده " ویژگی های شخصی مانند برخورداری از سلامت جسمی و روانی و دارا بودن استعداد، و ویژگی های حرفه ای مانند دارا بودن مهارت های تفکر، فناوری اطلاعات، ارتباط با دانش آموز و مدیریت کلاس را از ویژگی های معلمان مدارس آینده می داند.

دانش پژوه و فرزاد (۱۳۸۵) در پژوهشی با عنوان «ارزشیابی مهارت های حرفه ای معلمان دوره ابتدایی» نشان دادند که در فعالیت های آموزشی کلاس درس، به هدف های مهارتی، کمتر از هدف های دانش و نگرش توجه شده است. همچنین، معلمان مورد مطالعه، در کلیات تدریس، از مهارت های نسبی برخوردارند اما در اجزاء مهم تدریس، با برخی نارسایی های جدی مواجهند و مطالب درسی را کمتر با زندگی واقعی دانش آموزان پیوند می دهند.

حاتمی (۱۳۸۳) رساله دکتری خود را با عنوان «طراحی مدل ارزشیابی عملکرد معلمان دوره ابتدایی استان فارس» به پایان رساند. از نظر او، عملکرد حرفه ای شامل این موارد می شود: آگاهی از موضوع تدریس و نحوه تدریس آن، مدیریت بر یادگیری دانش آموزان، ارزیابی منظم پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، اتخاذ تدابیر لازم، تعهد در برابر توسعه حرفه ای خود و ارائه سطح بالای رفتار حرفه ای. همچنین، رفتار شغلی شامل رعایت مقررات اداری، برخورد مناسب با اولیای دانش آموزان و همکاران، انتقال تجربیات به همکاران، پشتکار و جدیت در کار، ابتکار، خلاقیت و نوآوری، و انعطاف پذیری می شود. رفتار اخلاقی نیز، شامل رعایت ارزش های دینی می شود و شاخص های عملکردی هم شامل علاقه مندی به تعلیم و تربیت، آگاهی از فنون اداره کلاس، شناخت تفاوت های فردی دانش آموزان و داشتن روحیه همکاری با مدرسه می شود.

نیکنامی و کریمی (۱۳۸۸) در پژوهشی به موضوع «صلاحیت های حرفه ای معلمان آموزش عمومی و ارائه چارچوب ادراکی مناسب» پرداختند. آنان ضمن طبقه بندی صلاحیت های حرفه ای معلمان آموزش عمومی، نشان دادند که وضع موجود

صلاحیت های معلمان مورد مطالعه در بعد شخصیتی و اخلاقی، در سطح بالاتر از متوسط قرار دارد. این در حالی است که، در بعد آموزشی، رفتاری، شناختی و مدیریتی، در سطح متوسط و در بعد فناوری، توسعه حرفه ای و تدریس، از وضعیت ضعیفی برخوردارند.

جیلانی (۲۰۱۰) در پژوهشی با عنوان «استاندارد های فرا ملی چارچوب طراحی برنامه کار آموزی معلمان آموزش فنی و حرفه ای» صلاحیت های مربیان را در شش حوزه دانش، مهارت، اداری، اخلاقی، اجتماعی و پاسخگویی، تقسیم نموده و برای هر کدام نشانگرهایی را ارائه نموده است.

هونگ و همکاران (۲۰۰۸) در پژوهشی ناهماهنگی بین صلاحیت های تربیت معلم پیش از خدمت و صلاحیت های مورد نیاز تدریس معلمان ضمن خدمت را بررسی کردند. هدف این پژوهش، بررسی صلاحیت های حرفه ای معلمان دوره آموزش عمومی به منظور ارائه چارچوب مناسب بود. با استفاده از تحلیل عاملی، صلاحیت های معلمان در ۶ دسته اصلی توانایی فکری، سیستم ارزش ها، مهارت های بین فردی، توانایی مدیریت، توانایی های حرفه ای و ویژگی های شخصیتی ارائه شد. نتایج پژوهش، تفاوت قابل ملاحظه ای بین نظر معلمان در مورد صلاحیت های تربیت پیش از خدمت معلمان و نیازمندی های شغلی معلمان در حال خدمت را نشان نداد.

موریس (۲۰۱۳) در جمع بندی کنفرانس دو سالانه برنامه ریزی آموزش فنی و حرفه ای مدارس آموزشی دانشگاه وست ایندیز خاطر نشان کرد که پژوهشگران شرکت کننده در این کنفرانس، ارزیابی، آماده سازی هنرجویان برای بازار کار، فهم و تحلیل فرایند کار، آشنایی با تغییراتی که در یک حرفه رخ می دهد را از جمله قابلیت های مورد نیاز معلمان فنی و حرفه ای می دانند.

علی و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهشی با عنوان توسعه صلاحیت های تجربه محور مربیان و استادکاران آموزش فنی و حرفه ای مالزی، چارچوب صلاحیت های حرفه ای مربیان را با ارائه الگویی شامل سه بعد صلاحیت های فنی (تکنیکی)، صلاحیت های اجتماعی - انسانی و صلاحیت های آموزشی - متودولوژی تقسیم بندی نمودند.

سازمان جهانی کار (۱۹۶۹) در گزارشی، با تأکید بر حرفه آموزی کارکنان صنایع، به برخی ویژگی های مربیان حرفه آموزی همراه با تولید اشاره می کند. از جمله این

ویژگی‌ها عبارت است از: تجربه کاری، دوره‌های کارآموزی، سطح تحصیلات بالاتر نسبت به حرفه‌ای که آموزش می‌دهند، دوره‌های ویژه تربیت معلم، دارا بودن ویژگی‌های شخصیتی معین، وحدت اخلاقی، تفاهم با مردم و علاقه داشتن به آنان، علاقه به تدریس و داشتن استعداد در آن .

استولت (۲۰۰۶) در پژوهش خود با عنوان «ظرفیت سازی برای ارتقاء کارکنان آموزشی فنی و حرفه‌ای در زمینه همکاری بین المللی»، ویژگی‌های معلمان فنی و حرفه‌ای را فردی، حرفه‌ای، اخلاقی و کیفیت تدریس می‌داند. وی، برای هر کدام از این ویژگی‌ها تعاریفی ارائه داده است.

گردز و ژائو (۲۰۰۶) در پژوهشی با عنوان «بررسی تطبیقی سیستم های آموزش معلمان فنی و حرفه‌ای با تأکید بر استاندارد صلاحیت‌های معلمی»، معلمان فنی و حرفه‌ای را در چهار سطح، مربیان واجد شرایط، متخصص، کارشناس و استاد مربی طبقه بندی کرده، و متناسب با این سطوح، صلاحیت‌ها و وظایفشان را تعریف نموده اند. از نظر آنان، برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، رهبری و ارزشیابی آموزشی، پیش بینی و فراهم سازی فضای آموزشی و تجهیزات و رسانه‌ها، برای حرفه‌آموزی، ارزیابی برنامه‌های حرفه‌آموزی، راهنمایی و سازمان دهی دانش آموزان، توسعه برنامه درسی و ارزشیابی، مدیریت مدارس و مؤسسات حرفه‌آموزی، اطلاع رسانی و روابط عمومی، پژوهش و توسعه حرفه‌ای، حوزه‌های فعالیت مربیان و استادکاران آموزش فنی و حرفه‌ای می باشد. کاستر و همکاران (۲۰۰۵) در پژوهشی با عنوان «صلاحیت‌های مورد نیاز معلمان و مربیان» صلاحیت‌های معلمان را به پنج دسته اصلی دانش تخصصی، ارتباطات، سازماندهی، تعلیم و تربیت و صلاحیت رفتاری تقسیم بندی نموده‌اند.

اوالس (۲۰۰۵) در گزارش نهایی به بانک جهانی، با عنوان «یادگیری در جامعه دانش محور» صلاحیت‌های تدریس را به چهار دسته تقسیم نموده است که عبارتند از: آمادگی جهت تدریس، تدارک محیط مناسب برای فراگیران، تدریس شفاف برای یادگیری و حرفه ای عمل کردن در محیط تدریس، از جمله برقراری ارتباط با همکاران و تعامل با فراگیران و والدین.

نوآوری در زمینه آموزش فنی و حرفه‌ای در کلیه زمینه‌های اقتصادی و فناوری به

پیشرفت تحقیق و توسعه وابسته است (راونر و دیتریچ، ۲۰۰۶). همچنین، با توجه به این که در خصوص ارزیابی صلاحیت های مربیان و استادکاران پژوهش های چندانی انجام نگرفته است، پژوهش های بیشتر در این زمینه ضرورت دارد. بنابراین، با عنایت به آنچه بیان شد، هدف اساسی مقاله حاضر، ارزیابی صلاحیت های مربیان و استادکاران مراکز تولیدی «خارج از مرکز» کاردانش استان کرمانشاه می باشد. در این رابطه، سؤال اساسی این است که آیا مربیان و استادکاران مراکز تولیدی «خارج از مرکز» کاردانش استان کرمانشاه، جهت آموزش به دانش آموزان کاردانش، صلاحیت های لازم را دارند؟ به همین منظور، پژوهش حاضر در پی پاسخ گویی به سؤال های زیر می باشد:

۱- به چه میزان، مربیان و استادکاران مراکز تولیدی «خارج از مرکز» کاردانش استان کرمانشاه، جهت آموزش به دانش آموزان کاردانش از صلاحیت های شخصی برخوردارند؟

۲- به چه میزان، مربیان و استادکاران مراکز تولیدی «خارج از مرکز» کاردانش استان کرمانشاه، جهت آموزش به دانش آموزان کاردانش از صلاحیت های تخصصی- حرفه ای برخوردارند؟

۳- به چه میزان، مربیان و استادکاران مراکز تولیدی «خارج از مرکز» کاردانش استان کرمانشاه، جهت آموزش به دانش آموزان کاردانش از صلاحیت های اخلاقی- اعتقادی برخوردارند؟

روش

روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع پیمایشی است و از نظر هدف نیز کاربردی محسوب می شود. جامعه آماری، شامل ۲۰ نفر از مدیران و کارشناسان مجری آموزش خارج از مرکز نواحی و هنرستان های کاردانش استان کرمانشاه و ۱۳۵ نفر از دانش آموزان کاردانش استفاده کننده از این شیوه بود. با استفاده از جدول کرجسی و مورگان^۱، از گروه اول ۱۹ نفر و از گروه دوم ۱۰۲ نفر به روش طبقه ای تصادفی نمونه گیری به عمل آمد. ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته بود که پس از مطالعات لازم و تحلیل

^۱. Krejcie & Morgan

اسنادی، از جمله، بررسی پژوهش‌ها، کتب، پرسشنامه‌های مرتبط، مدارک نظری، سوابق تجربی، آیین نامه‌ها و دستورالعمل‌های موجود با نظر خواهی جمعی از استادان علوم تربیتی دانشگاه، کارشناسان و متخصصان آموزش فنی و حرفه‌ای و کارشناسان آموزش و پرورش، فرایند تطابق، تعدیل، سازگاری و تلخیص گویه‌ها صورت گرفت و در نهایت سه بعد، شامل نه مؤلفه و ۶۳ گویه طبقه‌بندی گردید. بر اساس آن، دو پرسشنامه با صفحه اول متفاوت (متناسب با ویژگی‌های پاسخ‌گویان) و محتوای یکسان تهیه و جهت ارزیابی صلاحیت‌ها در مقیاس پنج وضعیتی لیکرت (خیلی کم تا خیلی زیاد) به عنوان ابزار ارزیابی صلاحیت‌های مربیان و استادکاران مورد بحث، ابتدا در اختیار تعداد لازم از پاسخ‌گویان قرار گرفت. با استفاده از روش آلفای کرونباخ^۲ پایایی بیش از ۰/۹۵ به دست آمد. روایی محتوایی و صوری پرسشنامه نیز مورد توافق صاحب نظران فوق قرار گرفت. سپس، پرسشنامه در بین کلیه پاسخ‌گویان توزیع گردید. برای تحلیل داده‌ها نیز به صورت توصیفی و استنباطی، از شاخص‌های آماری توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد و خطای انحراف استاندارد) و آزمون‌های آماری استنباطی (تی تک نمونه‌ای و تی گروه‌های مستقل) استفاده شد.

یافته‌ها

۱. بررسی سؤال اول پژوهش: به چه میزان، مربیان و استادکاران مراکز تولیدی «خارج از مرکز» کاردانش استان کرمانشاه، جهت آموزش به دانش‌آموزان کاردانش از صلاحیت‌های شخصی برخوردارند؟

به منظور بررسی سؤال شماره یک پژوهش، مطابق ۱۰ مؤلفه در ابزارهای پژوهش (پرسشنامه) تحلیل انجام شد. نتایج تحلیل‌های آماری توصیفی (شاخص‌های توزیع فراوانی و درصد، میانگین، انحراف استاندارد و خطای انحراف استاندارد) و نیز نتایج تحلیل‌های آماری استنباطی (آزمون تی تک نمونه‌ای و آزمون تی گروه‌های مستقل) طی جداول شماره ۲ الی ۴ ارائه گردیده است. لازم به ذکر است که با توجه به دامنه نمره‌گذاری گویه‌ها (۱ تا ۵) و محاسبه نمره کلی مؤلفه‌ها بر حسب آن، در کلیه

². Cronbach

جدول‌ها، مقایسه با عدد ۳ صورت گرفته است.

۱-۱. دیدگاه مدیران و کارشناسان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۱ بیانگر آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مراکز از صلاحیت‌های شخصی، در حد خیلی زیاد می‌باشد. همچنین، کلیه گویه‌ها در حد خیلی زیاد ارزیابی شده است.

۲-۱. دیدگاه دانش‌آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۲ بیانگر آن است که از دیدگاه دانش‌آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مذکور از صلاحیت‌های شخصی، در حد زیاد می‌باشد. همچنین، کلیه گویه‌ها در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی شده است.

۳-۱. مقایسه دیدگاه مدیران و کارشناسان با دیدگاه دانش‌آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۳ بیانگر عدم وجود تفاوت معنادار بین دیدگاه مدیران و کارشناسان با دیدگاه دانش‌آموزان می‌باشد.

جدول ۱- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران، از دیدگاه مدیران و کارشناسان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	Df	Sig
۱	علاقه مند به کار تولید و تدریس به دانش‌آموزان خود	۱۹	۴/۳۱	۰/۸۸	۰/۲۰	۶/۴۷**	۱۸	۰/۰۰۰
۲	شکیبا، منتقد و انتقاد پذیر	۱۹	۴/۰۵	۱/۱۷	۰/۲۷	۳/۸۹**	۱۸	۰/۰۰۱
۳	رازدار، امانت دار و قابل اعتماد	۱۹	۴/۱۰	۰/۹۹	۰/۲۲	۴/۸۴**	۱۸	۰/۰۰۰
۴	خوش خلق، جذاب و خوش قلب	۱۹	۴/۱۵	۰/۸۹	۰/۲۰	۵/۶۱**	۱۸	۰/۰۰۰
۵	با گذشت، بخشنده و به دور از بخل و خودخواهی	۱۹	۴/۲۶	۰/۸۰	۰/۱۸	۶/۸۳**	۱۸	۰/۰۰۰
۶	صبور و دارای سعه صدر	۱۹	۳/۸۹	۰/۹۹	۰/۲۲	۳/۹۲**	۱۸	۰/۰۰۱
۷	مقتدر و دارای اعتماد به نفس	۱۹	۴/۱۵	۰/۶۰	۰/۱۳	۸/۳۸**	۱۸	۰/۰۰۰
۸	خلاق، باهوش، با استعداد و دارای حضور ذهن	۱۹	۴/۰۰	۱/۰۵	۰/۲۴	۴/۱۳**	۱۸	۰/۰۰۱
۹	دارای سلامت جسمی و روحی	۱۹	۴/۰۵	۰/۷۷	۰/۱۷	۵/۸۸**	۱۸	۰/۰۰۰
۱۰	داشتن ظاهر مرتب و صدای رسا	۱۹	۴/۱۰	۰/۸۷	۰/۲۰	۵/۵۰**	۱۸	۰/۰۰۰
	بعد صلاحیت‌های شخصی	۱۹	۴/۱۱	۰/۷۲	۰/۱۶	۶/۷۰**	۱۸	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

جدول ۲- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های شخصی، از دیدگاه دانش‌آموزان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	Df	Sig
۱	علاقه مند به کار تولید و تدریس به دانش آموزان خود	۱۰۱	۴/۱۱	۱/۱۶	۰/۱۱	**۹/۶۹	۱۰۰	۰/۰۰۰
۲	شکیبایی، منتقد و انتقاد پذیر	۱۰۱	۳/۷۴	۱/۱۵	۰/۱۱	**۶/۴۶	۱۰۰	۰/۰۰۰
۳	رازداری، امانت دار و قابل اعتماد	۱۰۰	۳/۹۰	۱/۲۳	۰/۱۲	**۷/۲۸	۹۹	۰/۰۰۰
۴	خوش خلق، جذاب و خوش قلب	۹۹	۳/۸۸	۱/۱۹	۰/۱۲	**۷/۴۰	۹۸	۰/۰۰۰
۵	با گذشت، بخشنده و به دور از بخل و خودخواهی	۹۹	۳/۵۹	۱/۳۰	۰/۱۳	**۴/۵۳	۹۸	۰/۰۰۰
۶	صبور و دارای سعه صدر	۹۹	۳/۶۷	۱/۲۲	۰/۱۲	**۵/۴۸	۹۸	۰/۰۰۰
۷	مقتدر و دارای اعتماد به نفس	۱۰۱	۳/۷۵	۱/۱۷	۰/۱۱	**۶/۴۱	۱۰۰	۰/۰۰۰
۸	خلاق، با هوش، با استعداد و دارای حضور ذهن	۱۰۱	۳/۸۰	۱/۰۶	۰/۱۰	**۷/۵۴	۱۰۰	۰/۰۰۰
۹	دارای سلامت جسمی و روحی	۱۰۱	۳/۹۱	۱/۱۷	۰/۱۱	**۷/۷۸	۱۰۰	۰/۰۰۰
۱۰	داشتن ظاهر مرتب و صدای رسا	۱۰۱	۳/۷۶	۱/۲۵	۰/۱۲	**۶/۰۹	۱۰۰	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های شخصی	۹۵	۳/۸۰	۰/۸۱	۰/۰۸	**۹/۶۴	۹۴	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

جدول ۳- تی گروه‌های مستقل مربوط به مقایسه دیدگاه مدیران و کارشناسان با دیدگاه دانش‌آموزان در خصوص صلاحیت‌های شخصی مربیان و استادکاران

گروه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	Df	sig
دانش آموزان	۹۵	۳/۸۰	۰/۸۱	۰/۰۸	-۱/۴۹	۱۱۲	۰/۱۳۷
مدیران و کارشناسان	۱۹	۴/۱۱	۰/۷۲	۰/۱۶			

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

۲. بررسی سؤال دوم پژوهش: به چه میزان، مربیان و استادکاران مراکز تولیدی «خارج از مرکز» کاردانش استان کرمانشاه، جهت آموزش به دانش‌آموزان کاردانش از صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای برخوردارند؟

به منظور بررسی سؤال شماره دو پژوهش، مطابق سه مؤلفه دانش، بینش، توانش و گویه‌های مربوط به آنها در ابزار پژوهش (پرسشنامه) تحلیل انجام گردید. نتایج

پژوهش‌های تربیتی شماره ۳۰- بهار و تابستان ۹۴

تحلیل‌های آماری توصیفی (توزیع فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد و خطای انحراف استاندارد) و نیز، نتایج تحلیل‌های آماری استنباطی (آزمون تی تک نمونه‌ای و آزمون تی گروه‌های مستقل) در جداول شماره ۵ تا ۱۳ ارائه گردیده است.

۲-۱. صلاحیت‌های تخصصی - حرفه‌ای از نوع دانش

۲-۱-۱. دیدگاه مدیران و کارشناسان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۴ حاکی از آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای از نوع دانش، در حد زیاد می‌باشد. همچنین، گویه‌های «توانایی علمی در ارتباط دهی مطالب متنوع برنامه درسی با نیازهای کاری دانش آموزان در محیط‌های تولیدی»، «توانایی ارائه پاسخ کافی و روشن به پرسش‌های متنوع فنی دانش آموزان» و «داشتن تجربه کافی از محیط‌های تولیدی و نیاز محیط‌های کار جهت آموزش دانش آموزان»

جدول ۴- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای از نوع دانش، از دیدگاه مدیران و کارشناسان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	Df	sig
۱	توانایی علمی در ارتباط دهی مطالب متنوع برنامه درسی با نیازهای کاری دانش آموزان در محیط‌های تولیدی	۲۱	۳/۶۶	۰/۷۹	۰/۱۷	۳/۸۳**	۲۰	۰/۰۰۱
۲	اطلاعات به روز از نشریات، مقالات، پژوهش‌ها و سایر منابع مرتبط با مهارت‌آموزی	۲۱	۳/۰۴	۰/۸۰	۰/۱۷	۰/۲۷	۲۰	۰/۷۸۹
۳	آگاهی از استانداردها و محتوای دروس مهارت‌آموزی (عناوین، اهداف، و...)	۲۰	۳/۴۵	۰/۹۹	۰/۲۲	۲/۰۱	۱۹	۰/۰۵۸
۴	توانایی ارائه پاسخ کافی و روشن به پرسش‌های متنوع فنی دانش آموزان	۲۰	۳/۹۰	۰/۷۱	۰/۱۶	۵/۶۰**	۱۹	۰/۰۰۰
۵	داشتن تجربه کافی از محیط‌های تولیدی و نیاز محیط‌های کار جهت آموزش دانش آموزان	۲۱	۳/۸۰	۰/۶۷	۰/۱۴	۵/۴۵**	۲۰	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای از نوع دانش	۱۹	۳/۵۲	۰/۶۰	۰/۱۳	۳/۷۷**	۱۸	۰/۰۰۱

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

در حد زیاد و گویه‌های «اطلاعات به روز از نشریات، مقالات، پژوهش‌ها و سایر منابع مرتبط با مهارت‌آموزی» و «آگاهی از استانداردها و محتوای دروس مهارت‌آموزی (عناوین، اهداف، و...)» در حد متوسط ارزیابی شده است.

۲-۱-۲. دیدگاه دانش‌آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۵ حاکی از آن است که از دیدگاه دانش‌آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مذکور از صلاحیت‌های تخصصی - حرفه‌ای از نوع دانش، در حد زیاد می‌باشد. همچنین، گویه‌های «توانایی علمی در ارتباط‌دهی مطالب متنوع برنامه درسی با نیازهای کاری دانش‌آموزان در محیط‌های تولیدی»

جدول ۵- شاخص‌های توصیفی و آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی - حرفه‌ای از نوع دانش، از دیدگاه دانش‌آموزان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	Df	sig
۱	توانایی علمی در ارتباط‌دهی مطالب متنوع برنامه درسی با نیازهای کاری دانش‌آموزان در محیط‌های تولیدی	۱۰۲	۳/۴۴	۰/۹۹	۰/۰۹	۴/۴۹	۱۰۱	۰/۰۰۰
۲	اطلاعات به روز از نشریات، مقالات، پژوهش‌ها و سایر منابع مرتبط با مهارت‌آموزی	۱۰۱	۳/۰۱	۰/۸۶	۰/۰۸	-۰/۲۳	۱۰۰	۰/۸۱۷
۳	آگاهی از استانداردها و محتوای دروس مهارت‌آموزی (عناوین، اهداف، و...)	۹۹	۳/۳۶	۱/۰۸	۰/۱۰	**۳/۳۴	۹۸	۰/۰۰۱
۴	توانایی ارائه پاسخ کافی و روشن به پرسش‌های متنوع فنی دانش‌آموزان	۹۱	۳/۵۲	۱/۰۴	۰/۱۰	**۴/۸۰	۹۰	۰/۰۰۰
۵	داشتن تجربه کافی از محیط‌های تولیدی و نیاز محیط‌های کار جهت آموزش دانش‌آموزان	۹۷	۳/۶۳	۱/۱۴	۰/۱۱	**۵/۴۸	۹۶	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های تخصصی - حرفه‌ای از نوع دانش	۸۵	۳/۳۶	۰/۶۲	۰/۰۶	**۵/۴۲	۸۴	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

تولیدی»، «آگاهی از استانداردها و محتوای دروس مهارت‌آموزی (عناوین، اهداف، و...»، «توانایی ارائه پاسخ کافی و روشن به پرسش‌های متنوع فنی دانش‌آموزان» و «داشتن تجربه کافی از محیط‌های تولیدی و نیاز محیط‌های کار جهت آموزش دانش‌آموزان» در حد زیاد و گویه «اطلاعات به روز از نشریات، مقالات، پژوهش‌ها و سایر منابع مرتبط با مهارت‌آموزی» در حد متوسط ارزیابی شده است.

۲-۲. صلاحیت‌های تخصصی - حرفه‌ای از نوع بینش

۲-۲-۱. دیدگاه مدیران و کارشناسان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۶ بیانگر آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای از نوع بینش در حد زیاد می‌باشد. همچنین، مؤلفه‌های «درک اهمیت شغل و مهارت خود و توصیه کار تولیدی به دیگران»، «امید داشتن به بهبود برنامه درسی مهارت‌آموزی و ارتقای کیفیت آموزش آن»، «کاربردی دانستن آموزش مهارت برای کار کردن در محیط‌های تولیدی»، «خوش‌بینی به جایگاه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و آینده شغلی دانش‌آموزان خود» و «اطمینان به استعداد دانش‌آموزان و تسلطیابی آنان در

جدول ۶- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران، از صلاحیت‌های تخصصی - حرفه‌ای از نوع بینش، از دیدگاه مدیران و کارشناسان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	Df	sig
۱	درک اهمیت شغل و مهارت خود و توصیه کار تولیدی به دیگران	۲۱	۳/۹۵	۰/۸۶	۰/۱۸	۵/۰۴**	۲۰	۰/۰۰۰
۲	امید داشتن به بهبود برنامه درسی مهارت‌آموزی و ارتقای کیفیت آموزش آن	۲۱	۳/۵۷	۰/۶۷	۰/۱۴	۳/۸۷**	۲۰	۰/۰۰۱
۳	کاربردی دانستن آموزش مهارت برای کار کردن در محیط‌های تولیدی	۲۰	۳/۹۵	۰/۹۴	۰/۲۱	۴/۴۹**	۱۹	۰/۰۰۰
۴	خوش‌بینی به جایگاه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و آینده شغلی دانش‌آموزان خود	۲۱	۳/۶۱	۰/۸۶	۰/۱۸	۳/۲۸**	۲۰	۰/۰۰۴
۵	اطمینان به استعداد دانش‌آموزان و تسلطیابی آنان در مهارت‌ها	۲۱	۳/۵۲	۰/۷۴	۰/۱۶	۳/۲۰**	۲۰	۰/۰۰۴
	صلاحیت‌های تخصصی - حرفه‌ای از نوع بینش	۲۰	۳/۷۰	۰/۶۹	۰/۱۵	۴/۴۸**	۱۹	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

جدول ۷- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای از نوع بینش، از دیدگاه دانش‌آموزان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	درک اهمیت شغل و مهارت خود و توصیه کار تولیدی به دیگران	۱۰۲	۳/۷۳	۱/۱۱	۰/۱۱	**۶/۶۵	۱۰۱	۰/۰۰۰
۲	امید داشتن به بهبود برنامه درسی مهارت‌آموزی و ارتقای کیفیت آموزش آن	۹۹	۳/۶۳	۱/۰۸	۰/۱۰	**۵/۸۴	۹۸	۰/۰۰۰
۳	کاربردی دانستن آموزش مهارت برای کار کردن در محیط‌های تولیدی	۱۰۱	۳/۵۰	۱/۱۰	۰/۱۰	**۴/۶۰	۱۰۰	۰/۰۰۰
۴	خوش بینی به جایگاه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و آینده شغلی دانش‌آموزان خود	۱۰۲	۳/۴۸	۱/۲۰	۰/۱۱	**۴/۰۴	۱۰۱	۰/۰۰۰
۵	اطمینان به استعداد دانش‌آموزان و تسلطی آنان در مهارت‌ها	۱۰۱	۳/۴۹	۱/۲۰	۰/۱۱	**۴/۱۲	۱۰۰	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای از نوع بینش	۹۷	۳/۵۸	۰/۷۳	۰/۰۷	**۷/۸۷	۹۶	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

مهارت‌ها» در حد زیاد ارزیابی شده است.

۲-۲-۲. دیدگاه دانش‌آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۷ بیانگر آن است که از دیدگاه دانش‌آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای از نوع بینش، در حد زیاد می‌باشد. همچنین، گویه‌های «درک اهمیت شغل و مهارت خود و توصیه کار تولیدی به دیگران»، «امید داشتن به بهبود برنامه درسی مهارت‌آموزی و ارتقای کیفیت آموزش آن»، «کاربردی دانستن آموزش مهارت برای کار کردن در محیط‌های تولیدی»، «خوش بینی به جایگاه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و آینده شغلی دانش‌آموزان خود» و «اطمینان به استعداد دانش‌آموزان و تسلطی آنان در مهارت‌ها» در حد زیاد ارزیابی شده است.

۲-۳. صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای از نوع توانش

۲-۳-۱. دیدگاه مدیران و کارشناسان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۸ در خصوص ارزیابی میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی - حرفه‌ای از نوع توانش، از دیدگاه

جدول ۸- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای از نوع توانش، از دیدگاه مدیران و کارشناسان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	استفاده مؤثر از امکانات، تجهیزات و فضای کارگاه	۲۰	۳/۷۰	۰/۷۳	۰/۱۶	**۴/۳۷	۱۹	۰/۰۰۰
۲	به‌کارگیری کامپیوتر و نرم افزارهای مرتبط با مهارت‌آموزی	۲۱	۳/۵۲	۰/۸۷	۰/۱۹	*-۲/۵۰	۲۰	۰/۰۲۱
۳	استفاده از وسایل کمک آموزشی برای تدریس مناسب	۲۱	۲/۹۰	۰/۷۶	۰/۱۶	-۰/۵۶	۲۰	۰/۵۷۶
۴	به کارگیری بهترین و متنوع‌ترین شیوه‌های تدریس	۲۰	۳/۱۵	۰/۵۸	۰/۱۳	۱/۱۴	۱۹	۰/۲۶۷
۵	تهیه نقشه کار مناسب برای تدریس عملی در کارگاه	۲۱	۳/۲۳	۰/۷۶	۰/۱۶	۱/۵۲	۲۰	۰/۱۷۱
۶	درگیر نمودن دانش آموز با کار واقعی به شیوه فعال باهدف یادگیری دانش آموزان	۲۱	۳/۶۶	۰/۹۱	۰/۱۹	**۳/۳۴	۲۰	۰/۰۰۳
۷	مدیریت یادگیری‌ها و ارتباطات دانش آموزان در محیط کارگاه	۲۱	۳/۶۱	۰/۶۶	۰/۱۴	**۴/۲۴	۲۰	۰/۰۰۰
۸	تهیه به موقع ابزارها، تجهیزات و مواد اولیه و آماده سازی محیط برای تدریس	۲۰	۳/۶۵	۰/۹۸	۰/۲۲	**۲/۹۴	۱۹	۰/۰۰۸
۹	ارزشیابی دانش آموزان با توجه به استانداردهای آموزشی	۲۱	۳/۵۲	۰/۸۱	۰/۱۷	**۲/۹۵	۲۰	۰/۰۰۸
	صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای از نوع توانش	۱۹	۳/۳۶	۰/۴۸	۰/۱۱	**۳/۲۸	۱۸	۰/۰۰۴

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

مدیران و کارشناسان حاکی از آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مورد مطالعه از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای از نوع توانش، جهت آموزش دانش‌آموزان کاردانش به شیوه «حرفه آموزشی همراه با تولید»، در حد زیاد می‌باشد. همچنین، گویه‌های «استفاده مؤثر از امکانات، تجهیزات و فضای کارگاه»، «درگیر نمودن دانش آموز با کار واقعی به شیوه فعال با هدف یادگیری دانش آموزان»، «مدیریت یادگیری‌ها و ارتباطات دانش آموزان در محیط کارگاه»، «تهیه به موقع ابزارها، تجهیزات و مواد اولیه و آماده‌سازی محیط برای تدریس»، «ارزشیابی دانش آموزان با توجه به استانداردهای آموزشی» در حد زیاد و در مؤلفه‌های «استفاده از

وسایل کمک آموزشی برای تدریس مناسب»، «به‌کارگیری بهترین و متنوع‌ترین شیوه‌های تدریس»، «تهیه نقشه کار مناسب برای تدریس عملی در کارگاه» در حد متوسط و گویه «به‌کارگیری کامپیوتر و نرم افزارهای مرتبط با مهارت‌آموزی» در حد کم ارزیابی شده است.

۲-۳-۲. دیدگاه دانش‌آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۹ بیانگر آن است که از دیدگاه دانش‌آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مراکز تولیدی طرف قرارداد آموزش و پرورش

جدول ۹- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای از نوع توانش، از دیدگاه دانش‌آموزان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	استفاده مؤثر از امکانات، تجهیزات و فضای کارگاه	۱۰۰	۳/۴۷	۱/۴۰	۰/۱۴	۳/۳۵**	۹۹	۰/۰۰۱
۲	به‌کارگیری کامپیوتر و نرم‌افزارهای مرتبط با مهارت‌آموزی	۱۰۰	۲/۴۷	۱/۳۸	۰/۱۳	۳/۸۳**	۹۹	۰/۰۰۰
۳	استفاده از وسایل کمک آموزشی برای تدریس مناسب	۱۰۰	۲/۷۴	۱/۱۶	۰/۱۱	۲/۲۲*	۹۹	۰/۰۲۸
۴	به‌کارگیری بهترین و متنوع‌ترین شیوه‌های تدریس	۹۹	۳/۳۳	۱/۱۹	۰/۱۲	۲/۷۷**	۹۸	۰/۰۰۷
۵	تهیه نقشه کار مناسب برای تدریس عملی در کارگاه	۱۰۲	۳/۱۵	۱/۱۸	۰/۱۱	۱/۳۳	۱۰۱	۰/۱۸۴
۶	درگیر نمودن دانش‌آموز با کار واقعی به شیوه فعال با هدف یادگیری دانش‌آموزان	۱۰۲	۳/۶۳	۱/۰۵	۰/۱۰	۶/۱۲**	۱۰۱	۰/۰۰۰
۷	مدیریت یادگیری‌ها و ارتباطات دانش‌آموزان در محیط کارگاه	۱۰۰	۳/۵۸	۱/۰۹	۰/۱۰	۵/۳۰**	۹۹	۰/۰۰۰
۸	تهیه به موقع ابزارها، تجهیزات و مواد اولیه و آماده‌سازی محیط برای تدریس	۱۰۱	۳/۳۹	۱/۱۸	۰/۱۱	۳/۳۶**	۱۰۰	۰/۰۰۱
۹	ارزشیابی دانش‌آموزان با توجه به استانداردهای آموزشی	۱۰۲	۳/۲۲	۱/۱۲	۰/۱۱	۲/۰۲*	۱۰۱	۰/۰۴۶
	صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای از نوع توانش	۹۴	۳/۲۲	۰/۶۹	۰/۰۷	۳/۱۳**	۹۳	۰/۰۰۲

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

استان کرمانشاه از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای از نوع توانش در حد زیاد می‌باشد. همچنین، نتایج نشان می‌دهد که گویه‌های «استفاده مؤثر از امکانات، تجهیزات و فضای کارگاه»، «به‌کارگیری بهترین و متنوع‌ترین شیوه‌های تدریس»، «درگیر نمودن دانش آموز با کار واقعی به شیوه فعال با هدف یادگیری دانش آموزان»، «مدیریت یادگیری‌ها و ارتباطات دانش آموزان در محیط کارگاه»، «تهیه به موقع ابزارها، تجهیزات و مواد اولیه و آماده‌سازی محیط برای تدریس» و «ارزشیابی دانش آموزان با توجه به استانداردهای آموزشی» در حد زیاد، مؤلفه «تهیه نقشه کار مناسب برای تدریس عملی در کارگاه» در حد متوسط و مؤلفه‌های «به‌کارگیری کامپیوتر و نرم‌افزارهای مرتبط با مهارت‌آموزی» و «استفاده از وسایل کمک آموزشی برای تدریس مناسب» در حد کم ارزیابی شده است.

*** صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای (کل)**

الف: دیدگاه مدیران و کارشناسان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۱۰ بیانگر آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مراکز تولیدی طرف قرارداد آموزش و پرورش استان کرمانشاه از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای (کل)، جهت آموزش دانش‌آموزان کاردانش به شیوه «حرفه آموزی همراه با تولید»، در حد زیاد می‌باشد.

جدول ۱۰- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای (کل) از دیدگاه مدیران و کارشناسان

مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
صلاحیت‌های تخصصی - حرفه‌ای (کل)	۱۸	۳/۵۶	۰/۵۱	۰/۱۲	**۴/۶۶*	۱۷	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

جدول ۱۱- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای (کل)، از دیدگاه دانش‌آموزان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
صلاحیت‌های تخصصی- حرفه‌ای (کل)	۷۶	۳/۴۱	۰/۵۵	۰/۰۶	**۶/۴۹*	۷۵	۰/۰۰۰	

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

ب: دیدگاه دانش‌آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۱۱ در خصوص ارزیابی میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای (کل)، حاکی از آن است که از دیدگاه دانش‌آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای (کل)، در حد زیاد می‌باشد.

ج: مقایسه دیدگاه مدیران و کارشناسان با دانش‌آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۱۲ در خصوص آزمون تی گروه‌های مستقل مربوط به مقایسه دیدگاه مدیران و کارشناسان با دیدگاه دانش‌آموزان در خصوص میزان برخورداری مربیان و استادکاران مراکز تولیدی طرف قرارداد آموزش و پرورش استان کرمانشاه از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای (کل)، بیانگر عدم وجود تفاوت معنادار بین دیدگاه مدیران و کارشناسان با دیدگاه دانش‌آموزان می‌باشد.

۳. بررسی سؤال سوم پژوهش: به چه میزان، مربیان و استادکاران مراکز تولیدی «خارج از مرکز» کاردانش استان کرمانشاه، جهت آموزش به دانش‌آموزان کاردانش از صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی برخوردارند؟

به منظور بررسی سؤال سوم پژوهش نیز مطابق ۶ مؤلفه وجدان کاری (۶ گویه)، توسعه توانمندی (۶ گویه)، اعتدال اجتماعی (۸ گویه)، روابط اجتماعی (۶ گویه)، انضباط اداری (۴ گویه) و ایمان درونی (۴ گویه) در ابزار پژوهش (پرسشنامه)، تحلیل انجام شده و نتایج تحلیل‌های آماری توصیفی (شاخص‌های توزیع فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد و خطای انحراف استاندارد) و نیز نتایج تحلیل‌های آماری استنباطی (آزمون تی تک نمونه‌ای و آزمون تی گروه‌های مستقل) طی جداول شماره ۱۴ الی ۲۸ به تفکیک ارائه گردیده است:

جدول ۱۲- تی گروه‌های مستقل مقایسه دیدگاه مدیران و کارشناسان با دیدگاه دانش‌آموزان در خصوص میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای (کل)

گروه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
دانش‌آموزان	۷۶	۳/۴۱	۰/۵۵	۰/۰۶	-۱/۰۲	۹۲	۰/۳۰۷
مدیران و کارشناسان	۱۸	۳/۵۶	۰/۵۱	۰/۱۲			

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

جدول ۱۳- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع وجدان کاری، از دیدگاه مدیران و کارشناسان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	مدیریت زمان بهینه و استفاده از هر فرصت ممکن برای تولید و آموزش	۲۱	۳/۷۶	۰/۷۰	۰/۱۵	**۴/۹۸	۲۰	۰/۰۰۰
۲	اطلاع رسانی و پاسخ‌گویی به اولیاء، مشتریان و ارباب رجوع	۲۱	۳/۵۷	۰/۹۷	۰/۲۱	**۲/۶۷	۲۰	۰/۰۱۵
۳	نگهداری از اموال، تجهیزات و محیط کارگاه و الزام دانش آموزان	۲۱	۴/۰۴	۰/۶۶	۰/۱۴	**۷/۱۷	۲۰	۰/۰۰۰
۴	جدیت در کار و تخطی نکردن از وظایف محوله	۲۱	۳/۹۵	۱/۰۷	۰/۲۳	**۴/۰۷	۲۰	۰/۰۰۱
۵	تلاش در راستای بهبود آموزش‌های فنی و حرفه‌ای جهت ارتقاء تولید	۲۱	۳/۸۰	۰/۹۲	۰/۲۰	**۳/۹۹	۲۰	۰/۰۰۱
۶	تشریح نکات ایمنی و بهداشتی برای دانش آموزان و مراقبت از آنان	۲۱	۳/۸۰	۰/۹۸	۰/۲۱	**۳/۷۸	۲۰	۰/۰۰۱
	صلاحیت‌های اعتقادی- اخلاقی از نوع وجدان کاری	۲۱	۳/۸۲	۰/۶۹	۰/۱۵	**۵/۴۳	۲۰	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

۳-۱. صلاحیت‌های اخلاقی - اعتقادی از نوع وجدان کاری

۳-۱-۱. دیدگاه مدیران و کارشناسان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۱۳ حاکی از آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران فوق از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع وجدان کاری، در حد زیاد می‌باشد. همچنین، نتایج نشان می‌دهد که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مذکور از نوع وجدان کاری، در گویه «اطلاع رسانی و پاسخ‌گویی به اولیاء، مشتریان و ارباب رجوع» در حد زیاد و سایر گویه‌ها در حد خیلی زیاد ارزیابی شده است.

۳-۱-۲. دیدگاه دانش آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۱۴ حاکی از آن است که میزان برخورداری مربیان و استادکاران مورد بحث از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع وجدان کاری، در حد زیاد می‌باشد. همچنین، گویه‌های «مدیریت زمان بهینه و استفاده از هر فرصت ممکن برای تولید و آموزش»، «نگهداری از اموال، تجهیزات و محیط کارگاه و الزام دانش آموزان»، «جدیت در کار و تخطی نکردن از وظایف محوله»، «تلاش در راستای

جدول ۱۴- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع وجدان کاری، از دیدگاه دانش‌آموزان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	مدیریت زمان بهینه و استفاده از هر فرصت ممکن برای تولید و آموزش	۱۰۲	۳/۶۵	۱/۲۳	۰/۱۲	**۵/۳۵	۱۰۱	۰/۰۰۰
۲	اطلاع رسانی و پاسخ‌گویی به اولیاء، مشتریان و ارباب رجوع	۱۰۲	۳/۱۸	۱/۲۲	۰/۱۲	۱/۵۳	۱۰۱	۰/۱۲۸
۳	نگهداری از اموال، تجهیزات و محیط کارگاه و الزام دانش‌آموزان	۱۰۱	۳/۷۲	۱/۱۳	۰/۱۱	**۶/۴۱	۱۰۰	۰/۰۰۰
۴	جدیت در کار و تخطی نکردن از وظایف محوله	۱۰۱	۳/۶۷	۱/۱۹	۰/۱۱	**۵/۶۷	۱۰۰	۰/۰۰۰
۵	تلاش در راستای بهبود آموزش‌های فنی و حرفه‌ای جهت ارتقاء تولید	۱۰۲	۳/۴۲	۱/۱۴	۰/۱۱	**۳/۷۱	۱۰۱	۰/۰۰۰
۶	تشریح نکات ایمنی و بهداشتی برای دانش‌آموزان و مراقبت از آنان	۱۰۰	۳/۴۸	۱/۳۱	۰/۱۳	**۳/۶۵	۹۹	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های اعتقادی- اخلاقی از نوع وجدان کاری	۹۸	۳/۵۰	۰/۷۴	۰/۰۷	**۶/۷۹	۹۷	۰/۰۰۰

p≤۰/۰۵* p≤۰/۰۱**

بهبود آموزش‌های فنی و حرفه‌ای جهت ارتقاء تولید» و «تشریح نکات ایمنی و بهداشتی برای دانش‌آموزان و مراقبت از آنان» در حد زیاد و در مؤلفه «اطلاع رسانی و پاسخ‌گویی به اولیاء، مشتریان و ارباب رجوع» در حد متوسط ارزیابی شده است.

۲-۳. صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع توسعه توانمندی

۱-۲-۳. دیدگاه مدیران و کارشناسان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۱۵ بیانگر آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع توسعه توانمندی، در حد زیاد می‌باشد. همچنین، گویه‌های «مبادله دانش و اطلاعات حرفه‌ای با همکاران و صاحب نظران در محیط‌های علمی و تولیدی»، «به‌کارگیری دانش فنی خود در محیط‌های تولیدی و آموزشی»، «پذیرش پیشنهادات و انتقادات سازنده در راستای توسعه حرفه‌ای و اصلاحات آموزشی»، «انطباق دانش فنی با نیازهای دانش‌آموزان، جامعه و فرهنگ بومی» و «ارائه اطلاعات و تجربیات مفید به دانش‌آموزان در رابطه با کار آفرینی و بازاریابی» در حد زیاد و مؤلفه «تلاش در ارتقاء و

جدول ۱۵- شاخص‌های توصیفی و تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی - اعتقادی از نوع توسعه توانمندی، از دیدگاه مدیران و کارشناسان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	تلاش در ارتقاء و به روز نمودن دانش و مهارت خود و دیگران با کسب دانش نو و انتشار آن	۲۱	۳/۴۲	۰/۹۷	۰/۲۱	۲/۰۰	۲۰	۰/۰۵۸
۲	مبادله دانش و اطلاعات حرفه‌ای با همکاران و صاحب نظران در محیط‌های علمی و تولیدی	۲۱	۲/۵۲	۰/۸۱	۰/۱۷	**۲/۹۵	۲۰	۰/۰۰۸
۳	به کارگیری دانش فنی خود در محیط‌های تولیدی و آموزشی	۲۱	۲/۶۱	۰/۸۰	۰/۱۷	**۳/۵۲	۲۰	۰/۰۰۲
۴	پذیرش پیشنهادات و انتقادات سازنده در راستای توسعه حرفه‌ای و اصلاحات آموزشی	۲۱	۳/۷۱	۱/۱۰	۰/۲۴	**۲/۹۷	۲۰	۰/۰۰۸
۵	انطباق دانش فنی با نیازهای دانش آموزان، جامعه و فرهنگ بومی	۲۰	۳/۹۵	۱/۱۴	۰/۲۵	**۳/۷۰	۱۹	۰/۰۰۱
۶	ارائه اطلاعات و تجربیات مفید به دانش آموزان در رابطه با کارآفرینی و بازاریابی	۲۱	۳/۹۵	۰/۸۶	۰/۱۸	**۵/۰۴	۲۰	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های اعتقادی - اخلاقی از نوع توسعه توانمندی	۲۰	۳/۶۹	۰/۷۷	۰/۱۷	**۳/۹۹	۱۹	۰/۰۰۱

$p \leq ۰/۰۵$ * $p \leq ۰/۰۱$ **

به روز نمودن دانش و مهارت خود و دیگران با کسب دانش نو و انتشار آن» در حد متوسط ارزیابی شده است.

۳-۲-۲. دیدگاه دانش آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۱۶ بیانگر آن است که، از دیدگاه دانش آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی از نوع توسعه توانمندی، در حد زیاد می‌باشد. همچنین، گویه‌های «به کارگیری دانش فنی خود در محیط‌های تولیدی و آموزشی»، «پذیرش پیشنهادات و انتقادات سازنده در راستای توسعه حرفه‌ای و اصلاحات آموزشی» و «ارائه اطلاعات و تجربیات مفید به دانش آموزان در رابطه با کارآفرینی و بازاریابی» در حد زیاد و مؤلفه‌های «تلاش در ارتقاء و به روز نمودن دانش و مهارت خود و دیگران با کسب دانش نو و انتشار آن»، «مبادله دانش و اطلاعات حرفه‌ای با همکاران و صاحب نظران در محیط‌های علمی و تولیدی» و «انطباق دانش فنی با نیازهای دانش آموزان، جامعه و فرهنگ بومی» در حد متوسط ارزیابی شده است.

جدول ۱۶- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع توسعه توانمندی از دیدگاه دانش‌آموزان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	تلاش در ارتقاء و به روز نمودن دانش و مهارت خود و دیگران با کسب دانش نو و انتشار آن	۹۹	۳/۱۸	۱/۰۸	۰/۱۰	۱/۶۷	۹۸	۰/۰۹۸
۲	مبادله دانش و اطلاعات حرفه‌ای با همکاران و صاحب نظران در محیط‌های علمی و تولیدی	۱۰۱	۳/۱۶	۱/۱۴	۰/۱۱	۱/۴۸	۱۰۰	۰/۱۴۱
۳	به کارگیری دانش فنی خود در محیط‌های تولیدی و آموزشی	۱۰۰	۳/۵۵	۱/۰۶	۰/۱۰	**۵/۱۵	۹۹	۰/۰۰۰
۴	پذیرش پیشنهادات و انتقادات سازنده در راستای توسعه حرفه‌ای و اصلاحات آموزشی	۱۰۱	۳/۳۶	۱/۲۲	۰/۱۲	**۳/۰۱	۱۰۰	۰/۰۰۳
۵	انطباق دانش فنی با نیازهای دانش آموزان، جامعه و فرهنگ بومی	۱۰۲	۳/۱۰	۱/۲۴	۰/۱۲	۰/۸۷	۱۰۱	۰/۳۸۳
۶	ارائه اطلاعات و تجربیات مفید به دانش آموزان در رابطه با کار آفرینی و بازاریابی صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع توسعه توانمندی	۹۷	۳/۳۲	۰/۷۷	۰/۰۷	**۴/۱۷	۹۶	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

۳-۳. صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع اعتدال اجتماعی

۳-۳-۱. دیدگاه مدیران و کارشناسان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۱۷ بیانگر آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مذکور از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع اعتدال اجتماعی، در حد زیاد می‌باشد. از سوی دیگر، نتایج نشان می‌دهد که گویه‌های «رعایت حقوق دانش‌آموزان، همکاران، ارباب رجوع و مشتریان»، «پاسخ‌گویی و اطلاع‌رسانی به مدیران، ارباب رجوع و مشتریان»، «محافظة از محیط کار و محیط زیست»، «عدم اعمال سلیقه شخصی یا غرض‌ورزی در ارزشیابی دانش‌آموزان و برابر دانستن آنان»، «مجبور نکردن دانش‌آموزان به کار تولیدی کارگاهی خارج از وظیفه آموزشی و تحصیلی آنان» و «محفوظ نگه داشتن مشخصات و اسرار

جدول ۱۷- شاخص‌های توصیفی و تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اعتقادی- اخلاقی از نوع اعتدال اجتماعی، از دیدگاه مدیران و کارشناسان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	رعایت حقوق دانش آموزان، همکاران، ارباب رجوع و مشتریان	۲۰	۳/۹۵	۰/۸۸	۰/۱۹	**۴/۷۹	۱۹	۰/۰۰۰
۲	پاسخ‌گویی و اطلاع‌رسانی به مدیران، ارباب رجوع و مشتریان	۲۰	۳/۶۵	۰/۹۳	۰/۲۰	**۳/۱۱	۱۹	۰/۰۰۶
۳	توجه به تفاوت‌ها و نیازهای فردی دانش آموزان	۲۰	۳/۴۰	۰/۸۸	۰/۱۹	۲/۰۲	۱۹	۰/۰۵۷
۴	محافظت از محیط کار و محیط زیست	۲۰	۳/۶۰	۰/۸۸	۰/۱۹	**۳/۰۴	۱۹	۰/۰۰۷
۵	ترجیح منافع عمومی به منافع شخصی	۲۰	۳/۳۵	۱/۰۸	۰/۲۴	۱/۴۳	۱۹	۰/۱۶۷
۶	عدم اعمال سلیقه شخصی یا غرض‌ورزی در ارزشیابی دانش آموزان و برابر دانستن آنان	۲۰	۳/۷۵	۰/۷۸	۰/۱۷	**۴/۲۶	۱۹	۰/۰۰۰
۷	مجبور نکردن دانش آموزان به کار تولیدی کارگاهی خارج از وظیفه آموزشی و تحصیلی آنان	۲۰	۳/۵۵	۰/۹۹	۰/۲۲	*۲/۴۶	۱۹	۰/۰۲۴
۸	محفوظ نگه داشتن مشخصات و اسرار دانش آموزان	۲۰	۴/۰۰	۰/۶۴	۰/۱۴	**۶/۸۹	۱۹	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع اعتدال اجتماعی	۲۰	۳/۶۵	۰/۷۳	۰/۱۶	**۳/۹۷	۱۹	۰/۰۰۱

p<۰/۰۵* p<۰/۰۱**

دانش آموزان» در حد زیاد و خیلی زیاد و در مؤلفه‌های «توجه به تفاوت‌ها و نیازهای فردی دانش آموزان» و «ترجیح منافع عمومی به منافع شخصی» در حد متوسط ارزیابی شده است.

۳-۳-۲. دیدگاه دانش آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۱۸ بیانگر آن است که از دیدگاه دانش آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مورد بحث در حد زیاد می‌باشد. همچنین، گویه‌های «رعایت حقوق دانش آموزان، همکاران، ارباب رجوع و مشتریان»، «پاسخ‌گویی و اطلاع‌رسانی به مدیران، ارباب رجوع و مشتریان»، «محافظت از محیط کار و محیط زیست»، «ترجیح منافع عمومی به منافع شخصی»، «عدم اعمال سلیقه شخصی یا غرض‌ورزی در ارزشیابی دانش آموزان و برابر دانستن آنان» و «محفوظ نگه داشتن مشخصات و اسرار دانش آموزان» در حد زیاد بوده و مؤلفه‌های «توجه به تفاوت‌ها و نیازهای فردی دانش آموزان»، و «مجبور نکردن دانش آموزان به کار

جدول ۱۸- شاخص‌های توصیفی و تی تک نمونه‌ای ارزیابی میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع اعتدال اجتماعی، از دیدگاه دانش‌آموزان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	رعایت حقوق دانش‌آموزان، همکاران، ارباب رجوع و مشتریان	۱۰۱	۳/۸۶	۱/۲۵	۰/۱۲	**۶/۸۸	۱۰۰	۰/۰۰۰
۲	پاسخ‌گویی و اطلاع‌رسانی به مدیران، ارباب رجوع و مشتریان	۱۰۱	۳/۳۷	۱/۰۲	۰/۱۰	**۳/۶۷	۱۰۰	۰/۰۰۰
۳	توجه به تفاوت‌ها و نیازهای فردی دانش‌آموزان	۱۰۰	۳/۲۰	۱/۲۱	۰/۱۲	۱/۶۴	۹۹	۰/۱۰۳
۴	محافظت از محیط کار و محیط زیست	۹۸	۳/۶۳	۱/۳۲	۰/۱۳	**۴/۷۲	۹۷	۰/۰۰۰
۵	ترجیح منافع عمومی به منافع شخصی	۱۰۰	۳/۳۱	۱/۲۲	۰/۱۲	*۲/۵۲	۹۹	۰/۰۱۳
۶	عدم اعمال سلیقه شخصی یا غرض‌ورزی در ارزشیابی دانش‌آموزان و برابر دانستن آنان	۹۹	۳/۳۰	۰/۹۷	۰/۰۹	**۳/۰۹	۹۸	۰/۰۰۳
۷	مجبور نکردن دانش‌آموزان به کار تولیدی کارگاهی خارج از وظیفه آموزشی و تحصیلی آنان	۹۷	۳/۱۱	۱/۱۶	۰/۱۱	۰/۹۶	۹۶	۰/۳۳۹
۸	محفوظ نگه داشتن مشخصات و اسرار دانش‌آموزان	۱۰۱	۳/۶۲	۱/۱۷	۰/۱۱	**۵/۳۴	۱۰۰	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع اعتدال اجتماعی	۹۰	۳/۴۲	۰/۶۸	۰/۰۷	**۵/۸۲	۸۹	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05^*$ $p \leq 0.01^{**}$

تولیدی کارگاهی خارج از وظیفه آموزشی و تحصیلی آنان» در حد متوسط ارزیابی شده است.

۳-۴. صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع روابط اجتماعی

۳-۴-۱. دیدگاه مدیران و کارشناسان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۱۹ بیانگر آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مورد بحث از صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی از نوع روابط اجتماعی در حد زیاد می‌باشد. از سوی دیگر، نتایج نشان می‌دهد که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، گویه‌های «گشاده‌رویی و احترام در برخورد با دانش‌آموزان، همکاران، ارباب رجوع و مشتریان»، «ایجاد فضای دوستانه و محترمانه

جدول ۱۹- شاخص‌های توصیفی و تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی - اعتقادی از نوع روابط اجتماعی از دیدگاه مدیران و کارشناسان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	گشاده‌رویی و احترام در برخورد با دانش‌آموزان، همکاران، ارباب رجوع و مشتریان	۲۰	۴/۰۵	۰/۶۰	۰/۱۳	۷/۷۶**	۱۹	۰/۰۰۰
۲	حضور مؤثر و ارائه پیشنهادات و انتقادات در جلسات	۱۸	۳/۲۷	۰/۰۱	۰/۲۳	۱/۱۵	۱۷	۰/۲۶۳
۳	همکاری با مشاورین مدارس برای مشاوره دانش‌آموزان	۲۰	۳/۳۵	۰/۹۸	۰/۲۲	۱/۵۸	۱۹	۰/۱۳۰
۴	ایجاد فضای دوستانه و محترمانه در کارگاه و کلاس	۲۰	۳/۹۰	۰/۵۵	۰/۱۲	۷/۲۸**	۱۹	۰/۰۰۰
۵	مشارکت، سازمان‌دهی و تشویق دانش‌آموزان به کار گروهی	۲۰	۳/۶۰	۰/۹۴	۰/۲۱	۲/۸۵**	۱۹	۰/۰۱۰
۶	مسئولیت دادن به دانش‌آموزان و پاسخگو بار آوردن آنان	۲۰	۳/۸۰	۰/۷۶	۰/۱۷	۴/۶۶**	۱۹	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های اعتقادی - اخلاقی از نوع روابط اجتماعی	۱۸	۳/۶۵	۰/۶۰	۰/۱۴	۴/۶۰**	۱۷	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

در کارگاه و کلاس»، «مشارکت، سازمان‌دهی و تشویق دانش‌آموزان به کار گروهی»، «مسئولیت دادن به دانش‌آموزان و پاسخگو بار آوردن آنان» در حد زیاد و خیلی زیاد و مؤلفه‌های «حضور مؤثر و ارائه پیشنهادات و انتقادات در جلسات» و «همکاری با مشاوران مدارس برای مشاوره دانش‌آموزان» در حد متوسط ارزیابی شده است.

۳-۴-۲. دیدگاه دانش‌آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۲۰ بیانگر آن است که از دیدگاه دانش‌آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران فوق از صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی از نوع روابط اجتماعی، در حد زیاد می‌باشد. همچنین، گویه‌های «گشاده‌رویی و احترام در برخورد با دانش‌آموزان، همکاران، ارباب رجوع و مشتریان»، «حضور مؤثر و ارائه پیشنهادات و انتقادات در جلسات»، «ایجاد فضای دوستانه و محترمانه در کارگاه و کلاس»، «مشارکت، سازمان‌دهی و تشویق دانش‌آموزان به کار گروهی»، «مسئولیت دادن به دانش‌آموزان و پاسخگو بار آوردن آنان» در حد زیاد و مؤلفه «همکاری با

جدول ۲۰- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع روابط اجتماعی، از دیدگاه دانش‌آموزان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	گشاده‌رویی و احترام در برخورد با دانش‌آموزان، همکاران، ارباب رجوع و مشتریان	۱۰۰	۳/۵۶	۱/۲۴	۰/۱۲	۴/۵۱**	۹۹	۰/۰۰۰
۲	حضور مؤثر و ارائه پیشنهادات و انتقادات در جلسات	۹۹	۲/۵۰	۱/۱۷	۰/۱۱	۴/۲۸**	۹۸	۰/۰۰۰
۳	همکاری با مشاورین مدارس برای مشاوره دانش‌آموزان	۱۰۰	۳/۲۵	۱/۳۲	۰/۱۳	۱/۸۹	۹۹	۰/۰۶۱
۴	ایجاد فضای دوستانه و محترمانه در کارگاه و کلاس	۱۰۰	۳/۸۰	۱/۰۱	۰/۱۰	۷/۸۸**	۹۹	۰/۰۰۰
۵	مشارکت، سازمان‌دهی و تشویق دانش‌آموزان به کار گروهی	۱۰۱	۳/۴۸	۱/۱۵	۰/۱۱	۴/۲۲**	۱۰۰	۰/۰۰۰
۶	مسئولیت دادن به دانش‌آموزان و پاسخ‌گو بار آوردن آنان	۱۰۱	۳/۴۶	۱/۱۵	۰/۱۱	۴/۰۵**	۱۰۰	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع روابط اجتماعی	۹۷	۳/۵۳	۰/۷۰	۰/۰۷	۷/۵۱**	۹۶	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

مشاوران مدارس برای مشاوره دانش‌آموزان» در حد متوسط ارزیابی شده است.

۳-۵. صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع انضباط اداری

۳-۵-۱. از دیدگاه مدیران و کارشناسان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۲۱ بیانگر آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی از نوع انضباط اداری در حد زیاد می‌باشد. از سوی دیگر، نتایج نشان می‌دهد که گویه‌های «الزام خود و دانش‌آموزان به حضور و خروج به موقع از محل و سایر مقررات اداری» و «اعلام به موقع نتایج امتحانات و پاسخ قانع کننده به اعتراض‌ها» در حد زیاد و مؤلفه‌های «گزارش مسائل انضباطی دانش‌آموز به مسئولین مربوطه و اولیاء در صورت لزوم» و «مطالعه و رعایت بخش‌نامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و استانداردهای مربوطه» در حد متوسط ارزیابی شده است.

جدول ۲۱- شاخص‌های توصیفی و تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع انضباط اداری از دیدگاه مدیران و کارشناسان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	الزام خود و دانش آموزان به حضور و خروج به موقع از محل و سایر مقررات اداری	۲۰	۳/۵۵	۰/۹۹	۰/۲۲	۲/۴۶*	۱۹	۰/۰۲۴
۲	گزارش مسائل انضباطی دانش آموز به مسئولین مربوطه و اولیاء در صورت لزوم	۲۰	۳/۳۵	۰/۹۳	۰/۲۰	۱/۶۷	۱۹	۰/۱۱۰
۳	مطالعه و رعایت بخش‌نامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و استانداردهای مربوطه	۲۰	۳/۲۵	۰/۸۵	۰/۱۹	۱/۳۱	۱۹	۰/۲۰۴
۴	اعلام به موقع نتایج امتحانات و پاسخ قانع کننده به اعتراض‌ها	۲۰	۳/۸۵	۰/۵۸	۰/۱۳	۶/۴۷**	۱۹	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع انضباط اداری	۲۰	۳/۵۰	۰/۷۱	۰/۱۵	۳/۱۴**	۱۹	۰/۰۰۵

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

۳-۵-۲. دیدگاه دانش آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۲۲ بیانگر آن است که از دیدگاه دانش آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مورد بحث از صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی از نوع انضباط اداری، در حد زیاد می‌باشد. همچنین، کلیه گویه‌ها در حد زیاد ارزیابی شده است.

۳-۶-۳. صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع ایمان درونی

۳-۶-۱. دیدگاه مدیران و کارشناسان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۲۳ بیانگر آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی از نوع ایمان درونی، در حد خیلی زیاد می‌باشد. همچنین، کلیه گویه‌ها در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی شده است.

۳-۶-۲. دیدگاه دانش آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۲۴ در خصوص ارزیابی میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی از نوع ایمان درونی، از دیدگاه

جدول ۲۲- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع انضباط اداری از دیدگاه دانش‌آموزان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	الزام خود و دانش‌آموزان به حضور و خروج به موقع از محل و سایر مقررات اداری	۹۹	۳/۷۰	۱/۱۷	۰/۱۱	۶/۰۰**	۹۸	۰/۰۰۰
۲	گزارش مسائل انضباطی دانش‌آموز به مسئولین مربوطه و اولیاء در صورت لزوم	۱۰۰	۳/۳۵	۱/۱۵	۰/۱۱	۳/۰۲**	۹۹	۰/۰۰۳
۳	مطالعه و رعایت بخش نامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و استانداردهای مربوطه	۱۰۰	۳/۲۸	۱/۱۱	۰/۱۱	۲/۵۲*	۹۹	۰/۰۱۳
۴	اعلام به موقع نتایج امتحانات و پاسخ قانع‌کننده به اعتراض‌ها	۱۰۰	۳/۳۷	۱/۱۵	۰/۱۱	۳/۲۱**	۹۹	۰/۰۰۲
	صلاحیت‌های اعتقادی- اخلاقی از نوع انضباط اداری	۹۷	۳/۴۳	۰/۷۱	۰/۰۷	۶/۰۶**	۹۶	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

جدول ۲۳- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع ایمان درونی، از دیدگاه مدیران و کارشناسان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	پابندی به اعتقادات و هنجارهای مورد قبول جامعه و توصیه به دیگران	۲۰	۳/۸۵	۰/۸۱	۰/۱۸	۴/۶۷**	۱۹	۰/۰۰۰
۲	کمک به رشد معنوی دانش‌آموزان و تقویت رفتارهای مثبت آنان	۲۰	۳/۹۵	۰/۶۸	۰/۱۵	۶/۱۹**	۱۹	۰/۰۰۰
۳	عبادت دانستن تعلیم و تربیت به عنوان کار در راه خداوند متعال	۲۰	۴/۳۵	۰/۸۱	۰/۱۸	۷/۴۲**	۱۹	۰/۰۰۰
۴	پرهیز از دروغ‌گویی، غیبت، هتاک، تهمت، استعمال دخانیات و...	۲۰	۴/۴۵	۰/۸۲	۰/۱۸	۷/۸۵**	۱۹	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع ایمان درونی	۲۰	۴/۱۵	۰/۶۳	۰/۱۴	۸/۱۵**	۱۹	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

دانش‌آموزان حاکی از آن است که میزان برخورداری مربیان و استادکاران مراکز تولیدی طرف قرارداد آموزش و پرورش استان کرمانشاه از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع ایمان درونی، جهت آموزش دانش‌آموزان کاردانش به شیوه «حرفه‌آموزی همراه با تولید»، در حد زیاد می‌باشد. همچنین، کلیه گویه‌ها در حد زیاد ارزیابی شده است.
* صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی (کل)

جدول ۲۴- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی از نوع ایمان درونی، از دیدگاه دانش‌آموزان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
۱	پایبندی به اعتقادات و هنجارهای مورد قبول جامعه و توصیه به دیگران	۹۹	۳/۴۱	۱/۱۲	۰/۱۱	۳/۶۶**	۹۸	۰/۰۰۰
۲	کمک به رشد معنوی دانش آموز و تقویت رفتارهای مثبت آنان	۱۰۱	۳/۳۷	۱/۱۴	۰/۱۱	۳/۲۹**	۱۰۰	۰/۰۰۱
۳	عبادت دانستن تعلیم و تربیت به عنوان کار در راه خداوند متعال	۱۰۰	۳/۵۴	۱/۲۶	۰/۱۲	۴/۲۶**	۹۹	۰/۰۰۰
۴	پرهیز از دروغ‌گویی، غیبت، هتاک، تهمت، استعمال دخانیات و...	۱۰۰	۳/۶۸	۱/۳۹	۰/۱۳	۴/۸۸**	۹۹	۰/۰۰۰
	صلاحیت‌های اعتقادی - اخلاقی از نوع ایمان درونی	۹۸	۳/۵۰	۰/۸۳	۰/۰۸	۵/۹۶**	۹۷	۰/۰۰۰

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

الف: دیدگاه مدیران و کارشناسان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۲۵ بیانگر آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی (کل)، جهت آموزش دانش‌آموزان کاردانش به شیوه «حرفه‌آموزی همراه با تولید» در حد زیاد می‌باشد.

ب: دیدگاه دانش‌آموزان

بررسی نتایج ارائه شده در جدول شماره ۲۶ بیانگر آن است که از دیدگاه دانش‌آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران فوق از صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی (کل)، در حد زیاد می‌باشد.

ج: مقایسه دیدگاه مدیران و کارشناسان با دانش‌آموزان

بررسی نتایج آزمون تی گروه‌های مستقل مربوط به مقایسه دیدگاه مدیران و کارشناسان با دیدگاه دانش‌آموزان در خصوص میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی (کل)، بیانگر عدم وجود تفاوت معنادار بین دیدگاه مدیران و کارشناسان با دیدگاه دانش‌آموزان می‌باشد. نتایج در جدول شماره ۲۷ ارائه شده است.

جدول ۲۵- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی (کل)، از دیدگاه مدیران و کارشناسان

مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی (کل)	۱۸	۳/۷۰	۰/۶۲	۰/۱۴	۴/۷۳**	۱۷	۰/۰۰۰

$p \leq ۰/۰۰۵$ * $p \leq ۰/۰۱$ **

جدول ۲۶- شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی (کل) از دیدگاه دانش‌آموزان

ردیف	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
	صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی (کل)	۷۶	۳/۵۰	۰/۶۰	۰/۰۶	۷/۲۷**	۷۵	۰/۰۰۰

$p \leq ۰/۰۰۵$ * $p \leq ۰/۰۱$ **

جدول ۲۷- آزمون تی گروه‌های مستقل مقایسه دیدگاه مدیران و کارشناسان با دیدگاه دانش‌آموزان در خصوص میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی- اعتقادی (کل)

گروه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	t	df	sig
دانش‌آموزان	۷۶	۳/۵۰	۰/۶۰	۰/۰۶	-۱/۲۴	۹۲	۰/۲۱۷
مدیران و کارشناسان	۱۸	۳/۷۰	۰/۶۲	۰/۱۴			۰

$p \leq ۰/۰۰۵$ * $p \leq ۰/۰۱$ **

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش، وجوه صلاحیت‌های مربیان و استادکاران مراکز تولیدی «خارج از مرکز» درسه بعد صلاحیت‌های شخصی، صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای و صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی مورد بررسی قرار گرفت. متناسب با آن، میزان صلاحیت‌های مذکور در مربیان و استادکاران مراکز تولیدی خارج از مرکز دوره کاردانش استان کرمانشاه مورد ارزیابی قرار گرفته است.

صلاحیت‌های شخصی از ابعاد با اهمیت صلاحیت‌هاست که عمدتاً به منش‌ها و ویژگی‌های فردی و شخصیتی افراد مربوط می‌شود. این نوع از صلاحیت‌ها تنها به منش‌های فردی منحصر نمی‌شود، چرا که شخصیت انسان‌ها همواره بر رفتار شغلی آنان نیز تأثیرگذار است. بنا بر این، از آن جا که مدیران و کارشناسان و نیز دانش‌آموزان،

صلاحیت‌های شخصی مربیان و استادکاران مورد مطالعه را در حد خیلی زیاد ارزیابی نموده‌اند، می‌توان نتیجه گرفت که صلاحیت‌های شخصی از نقاط قوت مربیان و استادکاران مذکور می‌باشد که باید مورد توجه مسئولان و دست‌اندرکاران قرار گیرد. بعد صلاحیت‌های شخصی در این پژوهش، با ویژگی‌های شخصی و حرفه‌ای آقای (۱۳۸۶)، مهارت‌های حرفه‌ای (دانش‌پژوه، ۱۳۸۲)، و ویژگی‌های فردی و ویژگی‌های حرفه‌ای استولت (۲۰۰۶)، توانایی‌های حرفه‌ای، ویژگی‌های شخصیتی هونگ (۲۰۰۸)، مهارت‌های عرضه مطالب (عبدالهی، ۱۳۹۰) و ویژگی‌های شخصیتی (آقای، ۱۳۸۶)، شباهت دارد. همچنین، در مقایسه نتایج ارزیابی اخیر با پژوهش‌های قبلی نیز می‌توان گفت که نتایج پژوهش حاضر در رابطه با صلاحیت‌های شخصی با پژوهش‌های قبلی از جمله پژوهش‌های نیکنامی و کریمی (۱۳۸۸)، دانش‌پژوه (۱۳۸۲) و دانش‌پژوه و فرزاد (۱۳۸۵) هم‌راستا است.

صلاحیت‌های تخصصی - حرفه‌ای، صلاحیت‌ها و ویژگی‌هایی اعم از بینش، دانش و مهارت مورد نیاز مربی یا استادکار از جمله تسلط بر مهارت‌های آموزشی و تدریس، آگاهی از فرایندهای شناختی و مراحل رشد دانش آموزان، و تسلط بر فرآیند یاددهی - یادگیری را شامل می‌شود. این بعد از صلاحیت‌ها به سه مؤلفه دانش (با پنج گویه)، بینش (با پنج گویه) و توانش یا مهارت (با نه گویه) طبقه‌بندی شده است.

نتایج ارائه شده در خصوص ارزیابی میزان برخورداری مربیان و استادکاران مذکور، حاکی از آن است که از دیدگاه مدیران و کارشناسان و نیز دانش آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مورد مطالعه از صلاحیت‌های تخصصی - حرفه‌ای از نوع دانش، در حد زیاد می‌باشد. این در حالی است که، مؤلفه‌های «اطلاعات به روز از نشریات، مقالات، پژوهش‌ها و سایر منابع مرتبط با مهارت‌آموزی» و «آگاهی از استانداردها و محتوای دروس مهارت‌آموزی» در حد متوسط ارزیابی شده است. در مقایسه با پژوهش‌های پیشین، بررسی نتایج این مؤلفه از سؤال فوق با نتایج پژوهش‌های دانش‌پژوه (۱۳۸۲) و دانش‌پژوه و فرزاد (۱۳۸۵) و نتایج پژوهش نیکنامی و کریمی (۱۳۸۸) که وضعیت دانش و مهارت‌های شناختی معلمان آموزش عمومی را در حد ضعیف دانسته‌اند، وضعیت بهتری را نشان می‌دهد.

بررسی نتایج ارائه شده در خصوص ارزیابی میزان برخورداری مربیان و استادکاران

مذکور از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای از نوع بینش، بیانگر آن است که از هم از دیدگاه مدیران و کارشناسان، هم از دیدگاه دانش‌آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای از نوع بینش در حد زیاد است. در مقایسه با پژوهش‌های پیشین، بررسی نتایج این مؤلفه از سؤال فوق با نتایج پژوهش‌های دانش‌پژوه (۱۳۸۲) و دانش‌پژوه و فرزاد (۱۳۸۵) که سطح نگرش معلمان و مربیان مورد مطالعه را در حد بالا ارزیابی نموده‌اند، هم‌راستا است.

صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای از نوع توانش نیز در حد زیاد ارزیابی شده است، اما درگروه‌های «به‌کارگیری بهترین و متنوع‌ترین شیوه‌های تدریس» و «تهیه نقشه کار مناسب برای تدریس عملی در کارگاه»، در حد متوسط، و در مؤلفه «به‌کارگیری کامپیوتر و نرم‌افزارهای مرتبط با مهارت‌آموزی» در حد کم، ارزیابی شده است. همچنین، از دیدگاه دانش‌آموزان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران مورد مطالعه از صلاحیت‌های تخصصی-حرفه‌ای از نوع توانشی، در حد زیاد می‌باشد، اما، در مؤلفه «تهیه نقشه کار مناسب برای تدریس عملی در کارگاه» در حد متوسط و در مؤلفه‌های «به‌کارگیری کامپیوتر و نرم‌افزارهای مرتبط با مهارت‌آموزی» و «استفاده از وسایل کمک آموزشی برای تدریس مناسب» در حد کم ارزیابی شده است. در این رابطه، مقایسه نتایج پژوهش حاضر با پژوهش‌های پیشین، با نتایج پژوهش‌های دانش‌پژوه (۱۳۸۲)، دانش‌پژوه و فرزاد (۱۳۸۵)، و نیکنامی و کریمی (۱۳۸۸) که نتیجه گرفته‌اند معلمان مورد مطالعه در مؤلفه‌های فناوری و توسعه حرفه‌ای از وضعیت ضعیفی برخوردارند، هم‌راستا است. در گویه‌های «درگیر نمودن دانش‌آموز با کار واقعی به شیوه فعال با هدف یادگیری دانش‌آموزان» و «کاربردی دانستن آموزش مهارت برای کار کردن در محیط‌های تولیدی» نسبت به پژوهش‌های قبلی، از جمله دانش‌پژوه (۱۳۸۲)، دانش‌پژوه و فرزاد (۱۳۸۵) و محمودی و همکاران (۱۳۸۸) نتایج بهتری مشاهده می‌شود. به نظر می‌رسد تفاوت محیط یادگیری دروس مهارتی (کارگاه) با کلاس‌های دروس نظری از دلایل تفاوت اخیر می‌باشد، چرا که در کارگاه، امکان فعال نمودن دانش‌آموزان و کاربرد مهارت‌ها بیشتر است.

از طرفی، ارزش‌های بعد اخلاقی-اعتقادی نیز چنانچه از نام آن پیداست، در تمام آداب و رفتار انسان ضروری است. همان‌طور که تعهد به این حوزه مربوط می‌شود، و

همان طور که اخلاق حرفه ای در این طبقه قرار گرفته است. از نظر صاحب نظران، حتی می تواند به تخصص نیز منجر گردد. به طور کلی، در این پژوهش، بعد اخلاقی- اعتقادی مربیان و استادکاران در شش مؤلفه به شرح گفته شده طبقه بندی و ارزیابی شده است که در مقایسه با پژوهش های پیشین، صلاحیت های اخلاقی- اعتقادی این پژوهش، با بعد «تعهد در برابر توسعه حرفه ای» (حاتمی، ۱۳۸۳)، بعد «اخلاقی» (نیکنامی و کریمی، ۱۳۸۸)، بعد «اخلاقی- تخصصی، روابط اجتماعی و پاسخ گویی اجتماعی» (جیلانی، ۲۰۱۰)، بعد اخلاقی (استولت، ۲۰۰۶)، بعد وحدت اخلاقی (سازمان جهانی کار، ۱۹۶۹) و «سیستم ارزش ها» (هونگ، ۲۰۰۸)، شباهت دارد.

بررسی نتایج ارائه شده در خصوص ارزیابی میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت های اخلاقی- اعتقادی از نوع وجدان کاری هم از دیدگاه مدیران و کارشناسان و هم از دیدگاه دانش آموزان در حد زیاد می باشد. همچنین، مؤلفه های صلاحیت های اخلاقی- اعتقادی از نوع توسعه توانمندی، صلاحیت های اخلاقی- اعتقادی از نوع اعتدال اجتماعی و صلاحیت های اخلاقی- اعتقادی از نوع روابط اجتماعی، از دیدگاه مدیران و کارشناسان در حد زیاد، اما در گویه های «تلاش در ارتقاء و به روز نمودن دانش و مهارت خود و دیگران با کسب دانش نو و انتشار آن»، در حد متوسط ارزیابی شده است. از دیدگاه دانش آموزان نیز مؤلفه های «تلاش در ارتقاء و به روز نمودن دانش و مهارت خود و دیگران با کسب دانش نو و انتشار آن»، «مبادله دانش و اطلاعات حرفه ای با همکاران و صاحب نظران در محیط های علمی و تولیدی» و «انطباق دانش فنی با نیازهای دانش آموزان، جامعه و فرهنگ بومی»، «توجه به تفاوت ها و نیازهای فردی دانش آموزان»، «ترجیح منافع عمومی به منافع شخصی» و «همکاری با مشاوران مدارس برای مشاوره دانش آموزان» در حد متوسط ارزیابی شده است.

در خصوص ارزیابی میزان برخورداری مربیان و استادکاران مورد مطالعه از صلاحیت های اخلاقی- اعتقادی از نوع انضباط اداری، نتایج نشان می دهد که هم از نظر مدیران و کارشناسان و هم از دیدگاه دانش آموزان، صلاحیت های اخلاقی- اعتقادی از نوع انضباط اداری مربیان و استادکاران مورد مطالعه در حد زیاد می باشد. اما از دیدگاه مدیران و کارشناسان، مؤلفه های «گزارش مسائل انضباطی دانش آموز به مسئولین

مربوطه و اولیاء در صورت لزوم» و «مطالعه و رعایت بخش‌نامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و استانداردهای مربوطه» در حد متوسط ارزیابی شده است. درخصوص ارزیابی میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اخلاقی-اعتقادی از نوع ایمان درونی نیز از دیدگاه مدیران و کارشناسان، میزان برخورداری مربیان و استادکاران از صلاحیت‌های اعتقادی-اخلاقی از نوع ایمان درونی در حد خیلی زیاد و از دیدگاه دانش آموزان در حد زیاد می‌باشد.

مدیریت زمان بهینه، پاسخ‌گویی، نگهداری از اموال، تجهیزات و محیط کارگاه، جدیت در کار، رعایت و تشریح نکات ایمنی و بهداشتی برای دانش آموزان و... از مواردی است که رعایت آن یادآور وجدان بیدار یک مربی یا استادکار با صلاحیت است که علاوه بر صلاحیت مربی، باعث یادگیری اجتماعی دانش آموزان در زمینه تعهدپذیری می‌شود. از نظر دانش آموزان، معلم الگوی اخلاق است و داشتن خاطرات اخلاقی از معلم متعهد، همواره در زندگی واقعی انسان‌ها دیده می‌شود. به عبارتی، این صلاحیت می‌تواند علاوه بر تربیت دانش آموزان، به ایجاد یک جامعه آرمانی نیز کمک کند.

مربیان و استادکاران آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، علاوه بر روزآمد کردن دانش و مهارت خود، باید توانایی استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات را نیز داشته باشند، تا بتوانند مهارت‌های فنی و حرفه‌ای را مطابق با نیازهای کار جهانی آموزش دهند.

تلاش در جهت ارتقاء و به روز نمودن دانش و مهارت خود و دیگران، مبادله دانش و اطلاعات حرفه‌ای، به‌کارگیری دانش فنی خود، پذیرش پیشنهادهای و انتقادهای سازنده، انطباق دانش فنی با نیازهای دانش آموزان، جامعه و فرهنگ بومی و خصوصاً ارئه اطلاعات و تجربیات مفید به دانش آموزان در رابطه با کار آفرینی و بازاریابی، از مواردی است که می‌تواند از مصادیق توسعه توانمندی‌های مربیان و استادکاران، به حساب آید. با این حال، این جنبه که به ظاهر تخصصی است، مملو از مسائل اخلاقی نیز هست. این جنبه، به مواردی اشاره دارد که به دیگر خواهی، مشاوره و نیز، قرار دادن تخصص خود در اختیار دیگران اشاره دارد. بنابراین، گاه حوزه تخصص و حوزه اخلاق شامل گویه‌هایی است که چندان تفکیک پذیر نیست.

حضور و خروج به موقع از محل کار، رعایت مقررات اداری، مطالعه و رعایت بخش‌نامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و استانداردهای مربوطه و مواردی از این قبیل نه تنها از

خصوصیات یک مربی یا استادکار با صلاحیت است، بلکه باعث می شود دانش آموز نیز عملاً نظم، انضباط و رعایت مقررات را از رفتار مربی یا استادکار خود فرا گیرد. بنابراین، رعایت این موارد کنترل و مدیریت دانش آموزان را ساده تر می نماید. در چنین شرایطی است که نقش مربیان و استادکاران در کمک به مدیریت آموزشی و بهبود اوضاع آموزشی بارز می گردد.

در مقایسه نتایج سؤال اخیر با پژوهش های پیشین، مشاهده شد که علیرغم اهمیت مؤلفه ایمان درونی، متأسفانه در پژوهش های پیشین توجه چندانی به آن نشده است. در پژوهش اخیر، این مؤلفه از اهمیت ویژه ای برخوردار است و به طور گسترده تر مورد بررسی قرار گرفته است. چنانچه، مشابه برخی ابعاد و گویه های آن در پژوهش های قبلی مشاهده نگردید. همچنین، در مقایسه مؤلفه انضباط درونی سؤال اخیر با پژوهش های پیشین، به نظر می رسد این مؤلفه که در چارچوب اخلاق حرفه ای قرار دارد نیز در پژوهش های صورت گرفته پیشین تا حدی مورد غفلت قرار گرفته است. این در حالی است که، در پژوهش حاضر، انضباط اداری به عنوان یکی از مؤلفه های مهم بعد اخلاقی - اعتقادی بررسی شده است، اما نتایج به دست آمده در سایر مؤلفه های اشاره شده با نتایج مؤلفه های مشابه در پژوهش های پیشین از جمله پژوهش های نیکنامی و کریمی (۱۳۸۸)، دانش پژوه (۱۳۸۲) و دانش پژوه و فرزاد (۱۳۸۵) هم راستاست.

چنانکه در ارزیابی اخیر مشاهده گردید، صلاحیت های مربیان و استادکاران مذکور از برخی جهات مطلوب نیست، اما با توجه به نقاط قوت مشاهده شده و امکان رفع نقاط ضعف، کیفیت بخشی این شیوه از حرفه آموزی، امکان پذیر می باشد. بنابراین، نظر به اهمیتی که این شیوه از آموزش در اقتصاد آموزش و پرورش و حتی اقتصاد کشور داراست و نیز با توجه به مطالعات و نتایج حاصل از پژوهش حاضر جهت استفاده مربیان، استادکاران، مدیران و دست اندرکاران مرتبط با آموزش های خارج از مرکز کاردانش پیشنهادهای زیر ارائه می گردد:

پیشنهادهای کاربردی

۱. ایجاد نظام ارزیابی صلاحیت معلمان فنی و حرفه ای (از جمله مربیان و

استادکاران) با تشکیل کارگروه‌هایی از متخصصان رشته‌های تخصصی فنی و حرفه‌ای و متخصصان علوم تربیتی، جهت ارزشیابی بهتر مربیان و استادکاران.

۲. برگزاری جلسات توجیهی جهت آشنایی بیشتر مدیران و دست‌اندرکاران و ارزیابان کار دانش مجری آموزش‌های خارج از مرکز، در رابطه با صلاحیت‌های مربیان و استادکاران.

۳. شناسایی مربیان و استادکاران علاقمند به تدریس در مراکز تولیدی و افزایش انگیزه آنان از طریق راهکارهای معنوی و مادی از جمله شیوه‌های مؤثر تشویق و اصلاح شیوه پرداخت حق الزحمه.

۴. ارائه دوره‌های ضمن خدمت متناسب با نیازهای آموزشی استادکاران مراکز تولیدی مجری «حرفه‌آموزی همراه با تولید»، با همکاری مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و مراکز تولیدی و با استفاده از تجهیزات به روز صنایع، در راستای ارتقاء توانمندی‌های علمی و مهارتی مربیان و استادکاران.

۵. فراهم آوردن تمهیدات لازم جهت دسترسی آسان مربیان و استادکاران به منابع اطلاعاتی با توجه به اهمیت آموزش مهارت‌های نو در مراکز حرفه‌آموزی همراه با تولید.

۶. فراهم‌سازی تسهیلات و امکانات مناسب جهت دسترسی آسان مربیان و استادکاران به بخش‌نامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و استانداردهای آموزشی و امکان شرکت مؤثر آنان در جلسات. همچنین، استفاده از پیشنهادهای و انتقادهای سازنده آنان.

۷. فراهم ساختن امکان بازدید مستمر مشاوران هنرستان‌ها با هدف ارتباط و ایجاد تعامل بیشتر بین آنان و مربیان و استادکاران در جهت ارائه مشاوره و راهنمایی به دانش‌آموزان.

۸. فراهم‌سازی امکان تعامل هرچه بیشتر بین مربیان، استادکاران و دبیران فنی با اختصاص زمان و برنامه‌ریزی مناسب در برنامه‌های مؤظف، و نیز فوق برنامه آنان.

منابع

۱. آقای، ع. (۱۳۸۶). بررسی ویژگی‌های شخصی و حرفه‌ای معلمان مدارس آینده. پایان نامه دوره کارشناسی ارشد در رشته تاریخ فلسفه آموزش و پرورش، دانشکده علوم انسانی دانشگاه شاهد.
۲. آموزش و پرورش. (۱۳۸۸). مشخصات و عناوین برنامه‌های درسی رشته‌های تحصیلی شاخه کاردانش (مجموعه هشتم)، جلد اول، نشر دفتر برنامه ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای کاردانش.
۳. بازرگان، ع. (۱۳۸۳). ارزشیابی آموزشی. تهران: انتشارات سمت.
۴. جانانان، آر. (۱۳۸۰). حرفه‌گرایی-پیش فرض‌های نظری. ترجمه: فاطمه فقیهی قزوینی. در دانشنامه اقتصاد آموزش و پرورش. جلد چهارم، پژوهشکده تعلیم و تربیت، وزارت آموزش و پرورش.
۵. حاتمی، ح. (۱۳۸۳). طراحی یک مدل ارزشیابی عملکرد معلمان دوره ابتدایی. پایان نامه دکتری مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.
۶. دانش‌پژوه، ز. (۱۳۸۲). ارزشیابی معلمان دوره راهنمایی (علوم و ریاضی) مؤسسه پژوهشی و برنامه ریزی درسی و نوآوری‌های آموزشی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.
۷. دانش‌پژوه، ز. و فرزاد، و. (۱۳۸۵). ارزشیابی مهارت‌های حرفه‌ای معلمان دوره ابتدایی. فصلنامه نوآوری‌های آموزشی، ۱۸، سال پنجم.
۸. رؤوف، ع. (۱۳۷۱). تربیت معلم و کارورزی. تهران: انتشارات فاطمی، چاپ اول.
۹. شعبانی، ح. (۱۳۷۱). مهارت‌های آموزشی و پرورشی (روشها و فنون تدریس). تهران: انتشارات سمت.
۱۰. ظهیر، ح. و خلج، م. (۱۳۸۹). ارکان اخلاق مهندسی. فصلنامه آموزش مهندسی ایران، ۴۶.
۱۱. عبدالهی، ب. (۱۳۹۰). طراحی نظام ارزشیابی عملکرد آموزشی مربیان آموزش فنی و حرفه‌ای. تهران: معاونت پژوهشی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای.
۱۲. محمودی، ف. فتحی آذر، ا. و اسفندیاری، ر. (۱۳۸۸). ارزیابی تدریس دبیران متوسطه بر اساس عوامل ده گانه فلندرز. دو ماهنامه دانشور رفتار، ۳۶، ۳۸-۲۳.
۱۳. ملکی، ح. (۱۳۸۸). صلاحیت‌های حرفه‌ی معلمی. تهران: انتشارات مدرسه، چاپ چهارم.
۱۴. نیکنامی، م. و کریمی، ف. (۱۳۸۸). صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان آموزش عمومی و ارائه چارچوب ادراکی مناسب. نشریه دانش و پژوهش در علوم تربیتی و برنامه ریزی درسی، ۲۳، دانشگاه

آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان).

۱۵. یونسکو. (۱۳۶۹). آموزش و کارآموزی معلمان فنی و حرفه‌ای. ترجمه اقبال قاسمی پویا، وزارت

آموزش و پرورش، پژوهشکده تعلیم و تربیت.

16. Avalos, A. (2005). Learning to teach in the knowledge society: The case of Chile, in Juan Manuel Moreno, Learning to teach in the knowledge society. Final report, World Bank.

17. Behbahani, A. (2010). Technical and vocational education and the structure of education system in Iran. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 1071-1075.

18. Biervliet, W. (1994). Training with production, in *International Encyclopedia of Education*. Second Edition. Oxford: Pergamon.

19. Carnoy, M. (1999). Globalization and educational reform: What planners need to know. <http://www.unesco.org/iiep> Nelson, Inc., Nashville, Tennessee), 38-44.

20. Gerds, P., & Zhao, Z. (2006). Modular TVET teacher-training-system, based on teacher qualification standards. TVET Teacher Education on the Threshold of Internationalization: UNESCO-UN EVOC.

21. Morris, A. H. (2013). Advancing education through a culture of inquiry, innovation and indigenization. School of Education Biennial Conference, University of the West Indies.

22. Hong, J. C., Horng J. S., Lin, C. L., & ChanLin, L. J. (2008). Competency disparity between pre-service teacher education and in-service teaching requirements in Taiwan. *International Journal of Educational Development*, 1, 4-20.

23. ILO. (1969). Report of the technical meeting on training of teaching staff for industrial training schemes (doc.TMTS/1969/d.r).

24. Jailani, M. Y. (2010). Transnational standards design framework for TVET teacher training program. University Tun Hussein Onn Malaysia.

25. King, K. & Palmer, R. (2010). Planning for technical and vocational development: UNESCO - International Institute for Educational Planning.

26. Koster, B., Brekelmans, M., Korthagen, F., & Wubbels, T. (2005). Quality requirements for teacher educators. *Teaching and Teacher Education*, 21, 157-176.

27. Lauglo, J. (1994). Vocational training modes: Sweden, Germany and Japan. *International Encyclopaedia of Education*, Second Edition. Oxford: Pergamon.

28. Ali, M., Kaprawi, N., & Razzaly, W. (2010). Development of a new empirical based competency profile for Malaysian technical vocational education and training instructors. Proceedings of the 1st UPI International Conference on

Technical and Vocational Education and Training. Bandung, Indonesia.

29. Moreno, J. M. (2007). Do the initial and the continuous teachers' professional development sufficiently prepare teachers to understand and cope with the complexities of today and tomorrow's education? *Journal of Educational Change*, 2, 169–173.

30. Rauner, F., & Dittrich, J. (2006). Increasing the profile and professionalization of the education of TVET teachers and trainers. *TVET Teacher Education on the Threshold of Internationalization: UNESCO-UN EVOC*

31. Stolte, H. (2006). Capacity building in TVET staff development in the context of international cooperation. *TVET Teacher Education on the Threshold of Internationalization: UNESCO-UNEVOC*.

Assessing the Competency of Trainers and Labor-Coaches in Education with Production outside the Work and Knowledge Centre

Mahdi Sobhaninejad, (Corresponding author) Associate Professor in Educational and Curriculum Planning, Shahed University of Tehran, Iran. sobhaninejad@shahed.ac.ir
Amir Reza Tazhdan, M.A in Educational Planning, Shahed University of Tehran, Iran. eng.tazhdan@gmail.com

Abstract

The aim of this research was evaluating the competencies of trainers and labor-coaches of "Education with Production" outside of the "Work and Knowledge Centre" in Kermanshah province. The research method used was survey. The statistical population consisted of 20 managers and experts from education office and technical schools, and 135 students whom they used the "Education with Production" service in Kermanshah province. Based on Krejcie and Morgan table, 19 people from the first group, and 102 people from the second group were selected randomly as the statistical sample. Based on internationally related available researches, scientific documents, qualitative analysis, and also, by referring to the experts, trainers' and labor-coaches' competencies were classified with three ranges: personal competencies, professional-technical competencies (with the components of knowledge, insight, and skill), and ethical-belief competencies (with the components of work commitment, development of ability, social moderation, social relationships, bureaucratic discipline, and inner faith). Then, based on these ranges, the questionnaires were prepared. Based on descriptive and inferential analysis, total average of all of the competencies was high and significant. It was in the rate of moderate or lower in the following items: applying the suitable methods of teaching, proving the plan of proper task and updated information from the journals, utilizing computer and software related to the skills training, collaboration with school counselors, trying to upgrade and update their knowledge and skills, and others, exchange of professional knowledge and information, paying attention to the needs of students and their individual differences, reporting students' disciplinary issues, reading and observing the principles and related standards.

Keywords: Competency, trainers, Labor-coaches, Education with production.